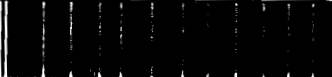

การศึกษาระบบบัญชีที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือ
ของสาขาธนาคารออมสิน

นายปรเมศวร์ ปานจิต

	วพ 332. 210081 ปี160ค
33A0136187	
Title : การศึกษาบัญชีผลกระทบต่อ ปริมาณเงินคงเหลือของสาขา ของธนาคารออมสิน แห่ง มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2537

THE STUDY OF FACTORS AFFECTING THE OUTSTANDING
CASH OF THE GOVERNMENT SAVINGS BANK'S BRANCHES

Mr. PORAMATE PARNTO

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Business Administration
Department of Business Administration
Graduate School Dhurakijpundit University

1994

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา. บริหารธุรกิจ มหาลัยติด

ชื่อวิทยานิพนธ์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขานาการออมสิน

โดย เสนอโดย นายปรเมศร์ ปานโต

สาขาวิชา บริหารธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์พาวิชช์ รัตนโกมล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ. ชนะใจ เดชวิทยาทร

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

[Signature]

.....ประธานกรรมการ

(ดร.ปริชญ์ ลักษิตานนท์)

[Signature]

.....กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

(รศ.ดร.พนารัตน์ ปานมณี)

[Signature]
(อาจารย์ประพันธ์ ศิริรัตนธำรง)

.....กรรมการ

[Signature]
(ศาสตราจารย์ ดร.ประชุม สุวัตถ์)

.....กรรมการ

[Signature]
(ผศ. ชนะใจ เดชวิทยาทร)

.....กรรมการ

[Signature]
(อาจารย์พาวิชช์ รัตนโกมล)

.....กรรมการ

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

[Signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ)

วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๓๗

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ท่านศาสตราจารย์ ประพันธ์ ศิริรัตน์ธารง อดีตท่านผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ที่กรุณาอนุมัติให้ผู้วิจัยได้มี รอกาสท่าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คุณนิ่มนวล ศรีปลั่ง รองผู้อำนวยการธนาคารออมสิน คุณมาริษา วรธนะภูติ หัวหน้าฝ่ายการบัญชี คุณฉลวย ไชยวิจิต หัวหน้าฝ่าย กิจการสาขา 2 คุณสมชาย วายจุต รองหัวหน้าฝ่ายสารสนเทศ คุณวิเชียร นิติธรรม หัวหน้าสำนักวิจัยและพัฒนา คุณนเรนทร์ ปัญญาภิภาค และอาจารย์ พาวิชช์ รัตนโรกมล เจ้าหน้าที่ธนาคารออมสินซึ่งท่านทั้งหลายได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลธนาคารออมสิน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านศาสตราจารย์ประพันธ์ ศิริรัตน์ธารง ศาสตราจารย์ ดร. ประชุม สุวัตถิ ดร. ปริญ ลักขิตานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. พนารัตน์ ปานมณี อาจารย์พาวิชช์ รัตนโรกมล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชนะใจ เดชวิทยาพร ที่ท่านทั้งหลายได้กรุณาเสียสละเวลา ในการเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์มงคล เจริญ อาจารย์ ประจักษ์และผู้ช่วยเลขานุการ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และ เพื่อน ๆ ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจผู้วิจัยจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ เล่มนี้สำเร็จลงได้ไว ณ ที่นี้ด้วย

สารบรรณ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของ เรื่องวิทยานิพนธ์	1
- วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	2
- สมมติฐานของวิทยานิพนธ์	2
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
- ระเบียบวิธีการทำวิทยานิพนธ์	3
- ขอบเขตของการทำวิทยานิพนธ์	5
- คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
- ข้อจำกัดของการทำวิทยานิพนธ์	9
บทที่ 2 วัตถุประสงค์ ประเภทธุรกิจ และการลงทุน ของธนาคารออมสิน	10
- วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคารออมสิน	10
- ประเภทธุรกิจที่ธนาคารออมสินให้บริการ แก่ประชาชน	13
- การลงทุนและการให้สินเชื่อ	19
บทที่ 3 แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบ ต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขา	21
- ปริมาณเงินสดรับและปริมาณเงินรอนรับ	21
- ปริมาณเงินสดจ่ายและปริมาณเงินรอนจ่าย	21
- จำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหว	22
- ลำดับชั้นสาขา	22
- จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง	23
- จำนวนประชากรในเขตพื้นที่นั้น	24
- ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด	24
- อัตราดอกเบี้ย	25

สารบรรณ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สถิติและแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	27
- ทฤษฎีการถดถอยและสหสัมพันธ์	27
- รูปแบบการถดถอยเชิงซ้อน	28
- การเลือกรูปแบบสมการถดถอย	31
- แบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 1	34
- แบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 2	38
- แบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 3	41
- แบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 4	45
- แบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งที่ 5	49
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	65
ประวัติผู้เขียน	67

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 1 เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression	36
4.2 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 2 เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression	40
4.3 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 3 เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression	43
4.4 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 4 เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression	47
4.5 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 5 เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression	52

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารออมสิน
ชื่อนักศึกษา	นายปรเมศร์ ปานรัต
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ พาวิชช์ รัตนรกมล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผศ.ชนะใจ เดชวิทยาพร
ภาควิชา	การบริหารการเงิน
ปีการศึกษา	2536

บทคัดย่อ

ปัจจุบันธนาคารออมสินได้พัฒนาสู่ระบบธนาคารเชิงพาณิชย์ ธนาคารฯ เริ่มดำเนินธุรกิจการให้บริการเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยมุ่งเน้นการออมทรัพย์ของประชาชนเป็นหลัก และนำเงินออมดังกล่าวให้รัฐบาลกู้เพื่อลดการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมาสู่การให้สินเชื่อแก่หน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนเริ่มให้เอกชนกู้เงินการลงทุน แนวโน้มในการกระจายการลงทุน และสินเชื่อออกสู่สาขาทั่วทุกภูมิภาค เป็นกลยุทธ์ที่ชาญฉลาดที่ผู้บริหารธนาคารฯ กำลังดำเนินการในปัจจุบัน การจัดสรรทรัพยากรเงินสดในแต่ละสาขาอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อธนาคาร การกำหนดวงเงินเก็บรักษาเป็นการบริหารเงินสดอย่างหนึ่ง ซึ่งธนาคารฯ ให้ความสำคัญ และกำลังดำเนินการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินเก็บรักษาของธนาคารฯ จึงก่อให้เกิดการศึกษาค้นหาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ อันเป็นหัวข้อของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

จากการศึกษาค้นคว้าถึง ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของธนาคารฯ พบว่าปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ปริมาณเงินสดรับเฉลี่ย ปริมาณเงินโอนรับเฉลี่ย ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย ปริมาณเงินโอนจ่ายเฉลี่ย จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย ลำดับชั้นสาขา จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง จำนวนประชากรในเขตนั้น ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสิน อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือน

ของธนาคารออมสิน อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย โดยการวิเคราะห์ทำการสร้างแบบจำลองเชิงประจักษ์ และทดสอบแบบจำลองดังกล่าว ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX วิธี Step-wise regression การวิเคราะห์กระทำ 5 ขั้นตอนได้ผลสรุปดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง ผลการวิเคราะห์พบว่า การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ไม่สอดคล้องกับปริมาณเงินสดรับ และเงินสดจ่ายของสาขานาคารฯ การพิจารณากำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะพิจารณาจากลำดับชั้นสาขาเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามไม่สามารถค้นพบว่า ปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าต่ำเกินไปนั่นเอง

ขั้นตอนที่สอง ผลการวิเคราะห์พบว่าจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคารฯ แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าต่ำ

ขั้นตอนที่สามผลการวิเคราะห์พบว่าจำนวนบัญชีคงเหลือ ลำดับชั้นสาขา และระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคารฯ แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าต่ำ

ขั้นตอนที่สี่ ผลการวิเคราะห์พบว่า จำนวนบัญชีเคลื่อนไหว อัตราดอกเบี้ยของธนาคารออมสินประเภทประจำ 6 เดือน และ 12 เดือน และลำดับชั้นสาขามีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคารฯ แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจที่ได้มีค่าต่ำ

ขั้นตอนที่ห้า เป็นการศึกษาค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคารฯ ด้วยวิธีการคาบเกี่ยวของเวลา ผลการวิเคราะห์พบว่า ปริมาณเงินสดรับ ปริมาณเงินรอนรับ ปริมาณเงินสดจ่าย ปริมาณเงินรอนจ่ายและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหว เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคารฯ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นทำให้ทราบว่า การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ พิจารณาจากลำดับชั้นสาขาเป็นสำคัญ ส่วนการปรับปรุงวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะพิจารณาจากปริมาณเงินสดจ่ายแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งธนาคารฯ ควรพิจารณาปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ เพิ่มขึ้นด้วย ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ก็เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ควรนำมาพิจารณาประกอบร่วมกับวิธีการคาบเกี่ยวของเวลา เพราะการเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลา มีผลกระทบต่อ การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ และการพิจารณาปรับปรุงวงเงินเก็บรักษาตามระเบียบคำสั่งที่บ่อยครั้งขึ้น จะช่วยให้การบริหารเงินสดสาขาธนาคารฯ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุน พฤติกรรมฝากถอนของลูกค้ายในพื้นที่ที่แตกต่างกัน พฤติกรรมการใช้บริการของลูกค้าย่านใหญ่ที่เป็นเด็ก และจุดเด่นของธุรกิจเงินฝากธนาคารฯ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินของธนาคารฯ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเป็นแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของนักลงทุน ที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต ก็เป็นที่น่าจะช่วยให้ธนาคารฯ นำเอาศักยภาพที่มีอยู่ มาใช้ในการพัฒนาก้าวไปสู่การเป็นธนาคารเชิงพาณิชย์ดังเป้าหมายหลักของผู้บริหารธนาคารฯ

THESIS TITLE THE STUDY OF FACTORS AFFECTING THE
 OUTSTANDING CASH OF THE GOVERNMENT
 SAVINGS BANK'S BRANCHES
 STUDENT NAME MR. PORAMATE PARNTO
 ADVISOR NAME MR. PAVIT RATANAKOMOL
 COADVISOR NAME ASSIST. PROF. CHANAJAI DEJVITAYAPORN
 DEPARTMENT FINANCE
 ACADEMIC YEAR 1993

ABSTRACT

Presently, the Government Savings Bank has been diverged to commercial-oriented Bank. In the past decade, its main business was focused on the savings of the customers and loaned them to the Government so that they could reduce loaning from the overseas. The main business has been changed to increase the credit offering not only to the Government and public section but also to private section. The trend of investment and credit distribution offered to all branches is the main strategy of the executives. The efficient cash management of each branch is useful for the bank. The definition of the Cash Reserve is the cash management which the executives are interested and study how to increase the efficiency of the cash management. "The study of factors affecting the outstanding cash of the Government Savings Bank's branches" is the aim of this study.

It is found that factors which affecting the outstanding cash in the branches are Average cash-in, Average cash transfer-in, Average cash-out, Average cash transfer-out, the number of account, the number

of transaction account, level of branch the nearby commercial bank, the population density, the distance from the branch to the province, the GSB's saving account interest rate, the GSB's special saving account interest rate, the GSB's fixed 6 month account interest rate, the GSB's fixed 12 month account interest rate, Average commercial bank's saving account interest rate, Average commercial bank's fixed 3 month account interest rate, Average commercial bank's fixed 6 month account interest rate and Average commercial bank's fixed 12 month account interest rate. The analysis was performed by SPSS* using the Step-wise regression. There are 5 steps and the results are as follows :-

Step 1 ; The result showed that the amount of cash reserve in branch which is specified by the head office not correlates with the amount of cash-in and cash-out of individual branch. The specifying of the upper limit of Cash Reserve of each branch which specified by the head office considered mainly on the level of the branch. However, none of the mentioned factors affected to the Cash Reserve of each branch which specified by the head office because the decision co-efficient value was low.

Step 2 ; It showed the result that the number of the transaction accounts affected on the outstanding cash of each branch.

Step 3 ; The result showed that the outstanding account, the level of the branch and distance from a branch to a province result in the amount of outstanding cash of that branch but the decision co-efficient value is low.

Step 4 : The result showed that the number of

the transaction accounts, interest rate of fixed 6 and 12 month account and the level of branch affects on the outstanding cash of the branch but decision co-efficient value is low.

Step 5 ; The study of factors affecting the amount of outstanding cash of the branch which specified by the head office by using a lag-time method shows the result that the cash-in, transferring in, cash-out, transing out and the number of transaction accounts are the factors affecting on the amount of outstanding cash of the branch.

According to the analized result indicate that the amount of Cash Reserve of the branch which specified by the head office considering mainly on the level of its branch. The improvement of the amount of Cash Reserve of the branch which specified by the head office considers only on the amount of cash-out. In addition, the bank should consider on the amount of outstanding cash as well. The economic factor is also important to be considered along with lag-time method. Hence, the change of the time period propably affects on the amount of Cash Reserve of the branch. Besides, the consideration on the Cash Reserve by the bank regulations will increase the efficiency of cash management. In addition the study of capitalist behavior. deposit-withdraw accounts of customers in various areas, behavior of young age customer and the highlight of saving account will be beneficial for the executives in all circumstances. Besides, the result could be preventing any ambiguous behavior of capitalist as well. Furthermore, the result might be able to enhance the executives to manage the bank in order to meet the main purpose in developing and accrediting to the commercial-oriented bank.

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของเรื่องวิทยานิพนธ์

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐ มีบทบาทในด้านการระดมเงินออมเป็นสำคัญ เพื่อสนับสนุนฐานะการคลังของรัฐบาลในการบริหารประเทศโดยเน้นถึงประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งต่างจากสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นถึงผลตอบแทนมากที่สุด แม้ว่าธนาคารออมสินจะไม่เน้นถึงผลตอบแทนมากนัก แต่อย่างไรก็ตามธนาคารมีภาระที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากแก่ลูกค้าของธนาคาร ดังนั้นธนาคารออมสินจึงนำเงินออมที่ระดมได้ไปลงทุนหาผลประโยชน์ ในหนทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และการให้สินเชื่อหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งจะเห็นได้ว่า นอกจากจะเป็นการลดความเสี่ยงในการลงทุนแล้ว ยังเป็นการนำเงินฝากไปให้รัฐบาลใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยไม่ต้องไปกู้จากต่างชาติ หรือช่วยลดการกู้เงินจากต่างชาติ แต่เนื่องจากผลตอบแทนจากการให้รัฐบาลกู้ยืมนั้นค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับภาระดอกเบี้ยเงินฝากของลูกค้า และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคาร ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยั้งที่ธนาคารออมสินจะต้องบริหารเงินให้มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด วิธีการหนึ่งคือไม่เก็บเงินไว้ที่สาขามากเกินไป แต่จัดสรรให้เหมาะสมตามความจำเป็นเพื่อจะได้นำเงินทุนที่เหลืออยู่ไปลงทุนให้ เกิดประโยชน์ อย่างไรก็ตาม ธนาคารต้องระมัดระวังไม่นำเงินไปลงทุนหาผลประโยชน์มากเกินไปจนขาดสภาพคล่อง ขาดเงินหมุนเวียน

ปัจจุบันธนาคารออมสินต้องดำรงเงินสดจำนวนหนึ่งไว้ในแต่ละสาขาเพื่อใช้เป็นเงินหมุนเวียนและให้บริการแก่ลูกค้าธนาคารที่จะมาใช้บริการจากธนาคารในแต่ละวันอย่างเพียงพอ ซึ่งเรียกเงินสดจำนวนนี้ว่า "วงเงินเก็บรักษาตามระเบียบคำสั่ง" โดยผู้บริหารธนาคารออมสินเป็นผู้กำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งจากการประมาณวงเงินที่เหมาะสม ตามความจำเป็น และตามสภาพท้องถิ่นที่สาขานั้นตั้งอยู่ ซึ่งสาขาธนาคารออมสินจะต้องเก็บรักษาเงินไว้ได้ไม่เกินวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งที่ธนาคารกำหนดจะ

เก็บไว้น้อยกว่ากำหนดก็ได้แต่จะเก็บไว้เกินกว่ากำหนดไม่ได้ ในกรณีที่สาขาใดมีเงินเกินกว่าวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะต้องโอนให้สำนักงานใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากถ้าสาขามีวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารไว้เกินความจำเป็น ทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสที่จะนำเงินนี้ไปลงทุนให้เกิดผลตอบแทนแก่ธนาคาร ในทางตรงกันข้ามถ้าเก็บวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารไว้น้อยเกินไป อาจจะทำให้ธนาคารขาดสภาพคล่องไม่สามารถนำเงินมาจ่ายแก่ลูกค้าที่มาใช้บริการถอนเงิน ทำให้เกิดผลเสียต่อธนาคารออมสินทั้งในด้านภาพพจน์และการให้บริการของธนาคาร

ดังนั้นการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารที่เหมาะสมควรจะเป็นเช่นไร หากพิจารณาปริมาณเงินสดทั้งด้านรับและจ่ายจะพบว่า ณ สิ้นวันจะทราบปริมาณเงินคงเหลือสาขาของแต่ละสาขา ดังนั้นวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารที่เหมาะสมควรจะสอดคล้องกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขานั้นเอง การวิจัยนี้จึงทำการศึกษาค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขา เพื่อใช้ในการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารที่เหมาะสม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อธนาคารในด้านการบริหารเงินสดสาขาให้มีประสิทธิภาพ และทำให้การบริหารสินทรัพย์ของธนาคารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษาว่า การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารออมสินสอดคล้องกับปริมาณเงินสดรับ และปริมาณเงินสดจ่ายของธนาคารออมสินหรือไม่
2. เพื่อค้นหา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารออมสิน

สมมติฐานของวิทยานิพนธ์

ปริมาณเงินสดรับ เงินสดจ่าย เงินโอนรับ เงินโอนจ่าย จำนวนบัญชีคงเหลือ จำนวนบัญชีเคลื่อนไหว ลำดับชั้นสาขา ความหนาแน่นของประชากร จำนวนธนาคารพาณิชย์ ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารออมสินประเภทเพื่อเรียก เพื่อเรียกพิเศษ ประจำ 6 เดือน ประจำ 12 เดือน และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ประเภทเพื่อเรียก ประจำ

3 เดือน ประจำปี 6 เดือน ประจำปี 12 เดือนมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารออมสิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง วิธีการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารออมสินในปัจจุบัน ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารออมสิน
3. ทำให้ทราบถึง แนวทางการพิจารณากำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารออมสิน
4. เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนระยะยาว ในการกำหนดวงเงินเก็บรักษาตามระเบียบคำสั่งของธนาคารออมสินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อเป็นพื้นฐานในการค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจ

ระเบียบวิธีการทำวิทยานิพนธ์

ในการดำเนินการวิจัยนี้ จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาถึง วิธีการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารออมสินในปัจจุบันจากการสัมภาษณ์พนักงานธนาคาร
2. ศึกษาข้อมูลทางบัญชีของธนาคารออมสิน โดยข้อมูลรายเดือนของทุกสาขาในปี 2535 แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายไตรมาส จากฝ่ายการบัญชี และฝ่ายกิจการสาขา ประกอบด้วย
 - 2.1 ปริมาณเงินสดรับ
 - 2.2 ปริมาณเงินสดจ่าย
 - 2.3 ปริมาณเงินรอนรับ
 - 2.4 ปริมาณเงินรอนจ่าย

- 2.5 จำนวนบัญชีคงเหลือ
 - 2.6 จำนวนบัญชีเคลื่อนไหว
 - 2.7 ลำดับชั้นสาขา
3. ศึกษาข้อมูลปี 2535 ของสำนักงานทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย โดยข้อมูลประกอบด้วย
 - 3.1 ความหนาแน่นของประชากรในแต่ละอำเภอที่สาขาธนาคารออมสินตั้งอยู่
 - 3.2 จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
 - 3.3 ระยะทางจากสาขาธนาคารออมสินถึงจังหวัดนั้น ๆ
 4. ศึกษาข้อมูลของ อัตราดอกเบี้ยของประเภทบัญชีเงินฝากต่าง ๆ ของธนาคารออมสินในปี 2535 แล้วนำมาเฉลี่ยในรายไตรมาส และ อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ของประเภทบัญชีเงินฝากต่าง ๆ ในปี 2535 ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 16 แห่งนำมาหาค่าเฉลี่ยในรายไตรมาส ประกอบด้วย
 - 4.1 อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกธนาคารออมสิน
 - 4.2 อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษธนาคารออมสิน
 - 4.3 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนธนาคารออมสิน
 - 4.4 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนธนาคารออมสิน
 - 4.5 อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 - 4.6 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 - 4.7 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 - 4.8 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 5. สุ่มตัวอย่างสาขาของธนาคารออมสินจำนวน 120 สาขา เพื่อใช้เป็นตัวแทนในการสร้างสมการถดถอย โดยทำการเลือกตัวอย่างจากแต่ละลำดับชั้นสาขาในปริมาณที่กำหนด
 6. นำปัจจัยต่าง ๆ ในข้อ 2, 3 และ 4 ของสาขาที่เลือกได้ตามข้อ 5 มาสร้างสมการความสัมพันธ์ โดยวิธีวิเคราะห์ความ

ถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงพหุ (Multiple Regression and Correlation Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ และหาสมการที่ดีที่สุดด้วยวิธี Step-wise Regression เพื่อใช้เป็นตัวแทนในการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ

ขอบเขตของการทำวิทยานิพนธ์

1. การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลรายสาขาปี 2535
2. ตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลกระทบ และเกี่ยวข้องกับปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ เฉลี่ย ในพื้นที่จะพิจารณาถึงปัจจัยอันประกอบด้วย
 - 2.1 ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย
 - 2.2 ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย
 - 2.3 ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย
 - 2.4 ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย
 - 2.5 จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย
 - 2.6 จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย
 - 2.7 ลำดับชั้นสาขา
 - 2.8 จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
 - 2.9 จำนวนประชากรในเขตนั้น
 - 2.10 จำนวนระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด
 - 2.11 อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกธนาคารออมสิน
 - 2.12 อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษธนาคารออมสิน
 - 2.13 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนธนาคารออมสิน
 - 2.14 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนธนาคารออมสิน
 - 2.15 อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 - 2.16 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 - 2.17 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
 - 2.18 อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

"สาขา" หมายถึง สาขาของธนาคารออมสินทั้งหมดจำนวน 525 สาขาซึ่งจะนำมาทำการศึกษาทั้งสิ้น 120 สาขาจากสาขาธนาคารออมสินทั้งหมด โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย รายชื่อสาขาในภาคผนวก

ปริมาณเงินสดเหลือสาขาธนาคารฯ หมายถึง ผลรวมของปริมาณเงินสดรับเฉลี่ยรวมกับปริมาณเงินรอรับเฉลี่ย แล้วหักออกจากผลรวมของปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยรวมกับปริมาณเงินรอจ่ายเฉลี่ย ผลลัพธ์ที่ได้จะป้องกันการขาดแคลนของเงินสดโดยบวกด้วย Safety Factor ร้อยละ 10

ปริมาณเงินสดรับเฉลี่ย หมายถึง ผลรวมของเงินสดรับทุกกรณีของเงินฝากออมสินรายไตรมาส ประกอบด้วย บัญชีเงินฝากเพื่อเรียก บัญชีเงินฝากเพื่อเรียกพิเศษ บัญชีเงินฝากประจำ 6 เดือน บัญชีเงินฝากประจำ 12 เดือน บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เก็บข้อมูลจากบัญชีรับ-จ่าย และเงินสดคงเหลือ (อส.110) ของสาขาต่าง ๆ ของธนาคารออมสิน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ปริมาณเงินรอรับเฉลี่ย หมายถึง ผลรวมของเงินสดรอรับในรอบรายไตรมาสแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยเงินสดรอรับเกิดจากการฝากถอนต่างสาขาของธนาคารออมสินซึ่งจะแสดงในบัญชีรับ-จ่าย และเงินสดคงเหลือ (อส.110) ของสาขาต่าง ๆ ของธนาคารออมสิน

ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย หมายถึง ผลรวมของเงินสดจ่ายทุกกรณีของเงินฝากออมสินรายไตรมาส ประกอบด้วย บัญชีเงินฝากเพื่อเรียก บัญชีเงินฝากเพื่อเรียกพิเศษ บัญชีเงินฝากประจำ 6 เดือน บัญชีเงินฝากประจำ 12 เดือน บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เก็บข้อมูลจากบัญชีรับ-จ่าย และเงินสดคงเหลือ (อส.110) ของสาขาต่าง ๆ ของธนาคารออมสิน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ปริมาณเงินรอจ่ายเฉลี่ย หมายถึง ผลรวมของเงินสดรอจ่ายในรายไตรมาสแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยเงินสดรอจ่ายเกิดจากการฝากถอนต่างสาขาของธนาคารฯ ซึ่งจะแสดงในบัญชีรับ-จ่าย และเงินสดคงเหลือ (อส.110) ของสาขาต่าง ๆ ของธนาคารออมสินแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย หมายความว่า จำนวนบัญชีเงินฝากแต่ละประเภท ได้แก่ บัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก เพื่อเรียกพิเศษ กระแสรายวัน ประจำ 6 เดือนและประจำ 12 เดือน ซึ่งเกิดจากจำนวนลูกค้าที่มาเปิดบัญชีและยังคงมีการติดต่อกับธนาคารฯ ในปัจจุบันด้วยนำจำนวนบัญชีดังกล่าวมาหาค่าเฉลี่ยในรายไตรมาส โดยได้รวบรวมข้อมูลจาก กองสถิติ ฝ่ายการบัญชีธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่

จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย หมายความว่า จำนวนรายการติดต่อของลูกค้า ธนาคารออมสินในบัญชีเงินฝากแต่ละประเภท ได้แก่ บัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก เพื่อเรียกพิเศษ ประจำ 6 เดือน และประจำ 12 เดือน ซึ่งเป็นรายการติดต่อในแต่ละเดือน ในรายไตรมาสนำมาหาค่าเฉลี่ย ข้อมูลส่วนนี้จะปรากฏใน บัญชีรับ-จ่าย และเงินสดคงเหลือ(อส.110) ของสาขาต่างๆ ของธนาคารฯ โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนนี้จาก กองสถิติ ฝ่ายการบัญชีธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่

ลำดับชั้นสาขา หมายความว่า ลำดับชั้นสาขาซึ่งได้ทำการจัดแบ่งลำดับชั้นสาขาออกเป็น 3 อันดับดังนี้

สาขาลำดับชั้น 1 คือสาขาที่มีผลการดำเนินงานที่ดี และได้รับการยอมรับจากผู้บริหารของธนาคารออมสิน

สาขาลำดับชั้น 2 คือสาขาที่กำลังจะพัฒนาเป็นสาขาลำดับชั้น 1 ซึ่งกำลังมีการพัฒนา ในรูปของยอดเงินฝากและจำนวนลูกค้าธนาคารในปกติธนาคารจะมีสาขาลำดับชั้นนี้น้อยมากส่วนใหญ่ สาขาใช้เวลาไม่นานนักในการเปลี่ยนสาขาลำดับชั้น 2 ขึ้นไปเป็นสาขาลำดับชั้น 1

สาขาลำดับชั้น 3 คือสาขาที่เบ็ดเตล็ดผู้บริหารธนาคารจะกำหนดให้เป็นสาขาลำดับชั้น 3 ก่อน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากกองประมวลบัญชีฝ่ายการบัญชีธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ นอกจากนี้ยังได้มีการสอบถาม และขอคำปรึกษาแนะนำจากทั้งเจ้าหน้าที่ธนาคารออมสิน รวมถึงได้สัมภาษณ์ ได้รับความแนะนำ และคำอธิบายจากผู้บริหารฝ่ายกิจการสาขธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ด้วย

จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง หมายความว่า จำนวนธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในเขตเดียวกันกับธนาคารออมสินซึ่งเป็นคู่แข่งชั้นของธนาคารออมสินในการที่จะแย่งชิงลูกค้าและส่วนแบ่งทางการตลาดของธนาคารออมสิน

จำนวนประชากรในเขตนั้นเฉลี่ย หมายความว่าถึง ปัจจัยที่น่าจะคำนึง เพราะยังมีประชากรมากเท่าใด โอกาสที่จะมีลูกค้าเพิ่มขึ้นก็มีเท่านั้น และข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากสำนักทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย นำมาเฉลี่ยโดยนำข้อมูลจำนวน ประชากรในรายไตรมาสมาหาค่าเฉลี่ย

ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด หมายความว่าถึง ระยะทางซึ่งจะวัด จากสาขาต่าง ๆ ของธนาคารฯ ที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆ ถึงตัวจังหวัด ซึ่งได้ทำการ เก็บข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย

อัตราดอกเบี้ย หมายถึง อัตราดอกเบี้ยประเภทต่าง ๆ ของธนาคาร ออมสินได้แก่อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียก เพื่อเรียกพิเศษ ประจำ 6 เดือน และประจำ 12 เดือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฝ่ายบัญชีธนาคารออมสิน และ อัตราดอกเบี้ยประเภทต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย 16 แห่ง ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียก ประจำ 3 เดือน ประจำ 6 เดือน ประจำ 12 เดือน โดยเก็บข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต่าง ๆ ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์จะกำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

- y = ปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคาร ฯ เฉลี่ย
- x_1 = ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย
- x_2 = ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย
- x_3 = ปริมาณเงินสจดจ่ายเฉลี่ย
- x_4 = ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย
- x_5 = จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย
- x_6 = จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย
- x_7 = ลำดับชั้นสาขา
- x_8 = จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
- x_9 = จำนวนประชากรในเขตนั้น
- x_{10} = จำนวนระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด
- x_{11} = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกธนาคารออมสิน
- x_{12} = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษธนาคารออมสิน
- x_{13} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนธนาคารออมสิน
- x_{14} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนธนาคารออมสิน

- x₁₅ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₆ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₇ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₈ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย

ข้อจำกัดของการท้าววิทยานิพนธ์

การวิจัยครั้งนี้ถูกจำกัดทางด้าน เวลา และกำลังคน จึงทำให้การพิจารณาข้อมูลของธนาคารฯ ต้องลดความละเอียดลง โดยการวิเคราะห์จะทำในรายไตรมาส เฉพาะปี 2535 เท่านั้น

บทที่ 2

วัตถุประสงค์ ประเภทธุรกิจและการลงทุนของธนาคารออมสิน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคารออมสิน

ธนาคารออมสินได้รับพระราชทานกำเนิดขึ้นด้วย พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2456 โดยได้รับพระราชทานทุนเป็นเงินเพิ่มเติมจำนวน 100,000.00 บาท ในขั้นแรกมีฐานะเป็นคลังออมสินได้ทรงตราพระราชบัญญัติคลังออมสิน พุทธศักราช 2456 ขึ้นมีความว่า

" พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภการรักษาทรัพย์สมบัติ ซึ่งพระราชราษฎรได้อุตสาหกรรมประกอบกิจการค้าขายมีกำไรออมไว้ เป็นทุนรอนได้แล้วแต่การรักษาให้ปราศจากอันตรายยังเป็นการลำบาก เพราะไรที่ผากฝังอันมั่นคง ส่วนการที่ประชาชนออมไว้เพื่อประโยชน์การยืดยาวข้างหน้าไม่จับจ่ายเพื่อความเพลินใจชั่วขณะนั้น เป็นสิ่งควรอุดหนุนอย่างยิ่งทรงพระราชดำริเห็นว่า การรักษาสินซึ่งออมไว้ เช่นนี้มีทางที่จะทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ได้ด้วยการตั้งคลังออมสิน เพื่อประโยชน์การรับรักษาเงินที่ประชาชนจะนำมาฝากเป็นรายย่อย แลรับภาระจัดไว้ให้เงินนั้นเกิดผลแก่ผู้ฝากตามสมควร . . . "

ในยุคแรกของการตั้งคลังออมสิน นอกจากจะตั้งขึ้น เพื่อการรับฝากเงินจากประชาชนแล้วยังเปิดโอกาสให้ประชาชนซื้อใบกู้เงินของรัฐบาล ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเงินที่เกิดจากใบกู้ของรัฐบาลนั้นตกอยู่ในมือของราษฎร ทำให้รู้สึกเหมือนหนึ่งว่าตนเองเป็นเจ้าของรัฐบาล ความรู้สึกอันนี้จะปลุกฝังให้ราษฎรจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมืองยิ่งขึ้น ทางฝ่ายรัฐบาลก็ถือได้ว่า เป็นการเปลี่ยนเงินที่กู้จากต่างประเทศมาเป็นกู้จากราษฎร

ต่อมา คลังออมสินเป็นที่นิยมของประชาชนกว้างขวางขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงเห็นควรปรับปรุงขยายกิจการคลังออมสิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดชทรงตราพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พุทธศักราช 2489 จัดตั้ง "ธนาคารออมสิน" ขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพแห่งสังคมในทางทรัพย์สินโดยให้ประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

1. รับฝากเงินออมสิน
2. ออกพันธบัตรออมสินและสลากออมสิน
3. รับฝากเงินออมสินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว
4. ทำการรับจ่ายและโอนเงิน
5. ซื้อหรือขายพันธบัตรรัฐบาลไทย
6. ลงทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอนุญาต
7. การออมสินอื่น ๆ ตามที่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้
8. กิจการอันพึงเป็นงานธนาคารตามที่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้ ทั้งนี้ให้ประกอบได้ตามข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ในปีพ.ศ. 2492 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงให้ธนาคารออมสินมีสิทธิในการประกอบกิจการ ในลักษณะการธนาคารอีกด้านหนึ่งเพิ่มขึ้นจากงานด้านออมสิน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พ่อค้าประชาชนยิ่งขึ้น ธุรกิจด้านการธนาคารของธนาคารออมสินในระยะแรกเริ่มมี 3 ประเภท คือ รับฝากเงินกระแสรายวัน รับฝากเงินประจำรายปี และออกตั๋วแลกเงินเพื่อเดินทางภายในประเทศ

วัตถุประสงค์ของธนาคารออมสิน แยกได้ดังนี้

1. ส่งเสริมด้านการออมทรัพย์แก่ประชาชนทั่วไป

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานกำเนิดคลังออมสินเพื่อรักษาเงินที่ประชาชนจะนำมาฝากเป็นรายย่อย การรับภาระจัดทำให้เงินนั้นเกิดผลแก่ผู้ฝากตามสมควร ธนาคารออมสินในปัจจุบันยังคงดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ โดยรับฝากเงินจากบุคคลทุกวัย และมีข้อจำกัดไว้น้อยที่สุด พยายามบริการรับฝากเงินจากประชาชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถจะเก็บออมไว้ได้ นอกจากส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีเงินออมแล้ว ธนาคารออมสินยังได้ดำเนินการกระจายจุดรับฝากเงินออกไปตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศเพื่อให้ประชาชนทุกท้องถิ่น

มีโอกาสออมทรัพย์ บางท้องถิ่นยังไม่สามารถเปิดเป็นสาขาได้ทันทีธนาคารจะใช้รถยนต์เคลื่อนที่รับฝากเงินแทน นอกจากนี้ธนาคารออมสินยังมีนโยบายกำหนดให้สาขาออกรับฝากเงินนอกสำนักงานตามแหล่งชุมชนเป็นจุดๆ ทั้งตามตลาดห้างร้าน โรงงาน ย่านชุมชน ฯลฯ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ฝากกลุ่มใหญ่ ๆ ที่ไม่มีเวลามาติดต่อใช้บริการกับธนาคารได้ด้วยตนเอง นอกจากการให้บริการในการรับฝากเงินแล้วธนาคารออมสินยังมีหน้าที่ต้องกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นในการประหยัด และนิยมออมทรัพย์มากขึ้น โดยจัดสัปดาห์แห่งการออมทรัพย์ทุกวันที 1-7 เมษายนของทุกปี มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนนำเงินมาฝาก พร้อมทั้งมีการแจกของขวัญที่ระลึกสัปดาห์แห่งการออมทรัพย์ด้วย ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้ประชาชนมาฝากเงินไว้กับธนาคารออมสิน

2. ส่งเสริมให้เยาวชนของชาติมีนิสัยรักการออมทรัพย์

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินแห่งเดียวในประเทศไทย ที่เปิดบริการรับฝากเงินจากเด็ก เพราะธนาคารออมสินมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างนิสัยการออมทรัพย์ให้แก่เยาวชนของชาติเพื่อที่เมื่อเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นจะได้เป็นผู้ที่รู้จักประหยัดไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเป็นผลดีแก่ประเทศชาติในอนาคต ธนาคารออมสินได้พยายามส่งเสริมให้เยาวชนนำเงินมาฝากกับธนาคารโดยวิธีต่าง ๆ จัดการรับฝากเงินในวันเด็กแห่งชาติ ส่งเสริมการออมทรัพย์ของเด็กในโรงเรียน โดยจัดให้มีการรับฝากเงินภายในโรงเรียนขึ้น ให้ทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กที่นำเงินมาฝากด้วยตนเองในทุกวันพฤหัสบดีหรือวันเสาร์วันใดวันหนึ่ง โดยจะได้รับแจกภาพคนละ 1 ภาพ สัปดาห์ละครั้ง ภาพดังกล่าวธนาคารได้จัดพิมพ์เป็นภาพชุดที่ให้ความรู้และความบันเทิง ข้างหลังภาพมีเลขหมายสีแดง เมื่อธนาคารแจกภาพชุดแล้วในเวลาประมาณ 1 ปี ธนาคารจะดำเนินการออกเลขหมายรางวัล เด็กคนใดมีภาพที่มีเลขหมายสีแดงหลังภาพตรงกับเลขหมายรางวัล มีคุณสมบัติในการฝากเงินครบตามเงื่อนไข มีสิทธิมาขอรับทุนช่วยเหลือการศึกษาจากธนาคารคนละ 1 ทุน โดยธนาคารจะออกรางวัลทุนการศึกษาปีละ 2 ครั้ง ครั้งแรกในวันที่ 20 มีนาคม มีทุนการศึกษา 648 ทุน ๆ ละ 400 บาท และครั้งที่ 2 ในวันที่ 20 กันยายน มีทุนการศึกษา 1,248 ทุน ๆ ละ 800 บาท

3. เป็นแหล่งระดมเงินทุนภายในประเทศให้รัฐบาล

ธนาคารออมสินเป็นแหล่งเงินกู้ภายในประเทศ ทำให้รัฐบาลสามารถลดจำนวนเงินที่จะต้องไปกู้จากต่างประเทศลงได้ โดยธนาคารออมสินจะนำเงิน

ส่วนใหญ่นำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทยและตัวสัญญาซื้อขายเงินของกระทรวงการคลัง เพื่อรัฐบาลจะได้นำเงินดังกล่าวไปบริหารและพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม อาจจะนำไปใช้ในการเพิ่มผลผลิต การส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ การเร่งรัดพัฒนาชนบท การจัดหางานให้ประชาชนทำ ทำให้รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ธนาคารออมสินยังให้ความสำคัญและสนับสนุนในด้านเงินลงทุนแก่หน่วยงานบางหน่วยที่ดำเนินงานเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เช่น การเคหะแห่งชาติ การปราบปรามคหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ทั้งการพยาบาล การศาสนา การศึกษาและการกีฬา

ประเภทธุรกิจที่ธนาคารออมสินให้บริการแก่ประชาชน

ธุรกิจด้านการออมสิน

ธนาคารออมสินได้เสนอบริการการออมสินให้แก่ประชาชน ตั้งแต่เด็กเล็กอายุ 7 ปีขึ้นไปเมื่อมีสมุดฝากเงินแล้วจะนำใบขอฝากเพิ่ม ณ สาขาธนาคารออมสินแห่งหนึ่งแห่งใดก็ได้ บัญชีของสาขาที่รับฝากเงินจากผู้ที่ไม่ได้เปิดบัญชีไว้กับสาขาของตน เรียกเงินประเภทนี้ว่า เงินรับฝากต่างที่ทำการ เป็นเงินสดรับประเภทหนึ่งของสาขา สำหรับการถอนเงินนั้น ลูกค้ายจะไปขอถอนเงิน ณ สาขาธนาคารออมสินแห่งหนึ่งแห่งใดก็ได้ที่มีสาขาที่ได้ฝากเงินไว้ แต่ต้องแสดงความจำนอง ณ สาขาที่ฝากเงินเสียก่อน เพื่อที่สาขาที่ลูกค้ายมีบัญชีเงินฝากอยู่จะได้แจ้งไปยังสาขาที่ลูกค้ายต้องการจะไปถอนเงิน พร้อมทั้งส่งตัวอย่างลายมือชื่อของลูกค้ายไปให้ด้วย การถอนเงินต่างสาขานี้ถึงแม้จะเป็นการเพิ่มงานและภาระให้แก่สาขาแต่ธนาคารออมสินก็ถือว่าเป็นบริการอย่างหนึ่งในอันที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าย ธนาคารออมสินเรียกเงินถอนประเภทนี้ว่า "เงินถอนต่างที่ทำการ" เป็นเงินสดจ่ายประเภทหนึ่งของสาขา ในปัจจุบันธนาคารได้นำคอมพิวเตอร์ระบบ ON-LINE มาใช้ในการดำเนินการให้บริการแก่ลูกค้าย ซึ่งข้อมูลของลูกค้ายธนาคารทั้งหมดจะอยู่ในแฟ้มข้อมูลเดียวกัน จึงเป็นการลดภาระงานในอดีตลงและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการให้รวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น

ธนาคารออมสินได้กำหนดประเภทเงินฝากออมสินดังนี้

1. ประเภทเพื่อเรียก

เงินฝากประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการออมเงินในส่วนที่ยังจำเป็น

ต้องนำออกจำหน่ายอยู่ หรือผู้ที่มีรายได้น้อย จำนวนเงินที่ออมไม่พอที่จะนำไปฝาก
 านประเภทอื่นก็สามารถนำมาฝากประเภทเพื่อเรียก เพราะการฝากเงินประเภท
 เพื่อเรียกนี้แต่ละครั้งต้องไม่ต่ำกว่า 1 บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำมากในปัจจุบันนอก
 จากนี้ยังสามารถถอนเงินออกไปใช้จ่ายได้ทันทีที่ต้องการ และยังได้รับประโยชน์
 จาก ดอกเบี้ยเงินฝาก านช่วงที่เงินยังฝากอยู่กับธนาคาร การจ่ายดอกเบี้ยนั้น
 ธนาคารฯ กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ร้อยละ 5.50 ต่อปี (เมื่อเดือนมกราคม
 ปี 2537) คิดดอกเบี้ยเป็นรายวันไม่ต้องเสียภาษี

2. ประเภทเพื่อเรียกพิเศษ

เงินฝากประเภทนี้ก็เช่นเดียวกับประเภทเพื่อเรียกแต่แตกต่างกันตรง
 ที่จะต้องมีเงินฝากครั้งละไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท ซึ่งธนาคารกำหนดอัตราดอก
 เบี้ยไว้ร้อยละ 6.50 ต่อปี (เมื่อเดือนมกราคม ปี 2537) คิดดอกเบี้ยเป็นรายวัน
 ถอนได้เดือนละ 1 ครั้งหากถอนมากกว่า 1 ครั้ง ธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียม
 ร้อยละ 1 แต่ไม่ต่ำกว่า 500 บาท

3. ประเภทประจำ 6 เดือน

การฝากเงินแต่ละครั้งต้องไม่ต่ำกว่า 200 บาท ธนาคารฯ กำหนด
 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7.00 ต่อปี (เมื่อเดือนมกราคม ปี 2537) และคิดดอกเบี้ย
 ำให้ทุก 6 เดือนถ้าฝากครบ 6 เดือน ผู้ฝากไม่มาติดต่อขอรับดอกเบี้ย ธนาคารฯ
 จะนำดอกเบี้ยเข้าบัญชีให้ เงินฝากประเภทนี้ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยทบต้น และ
 นอกจากนี้บัญชีเงินฝากประเภทนี้สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในชั้นศาลหรือ
 ชั้นสถานีตำรวจ

4. ประเภทประจำ 12 เดือน

การฝากเงินแต่ละครั้งต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท ธนาคารฯ กำหนด
 อัตราดอกเบี้ยไว้ร้อยละ 8.00 ต่อปี (เมื่อเดือนมกราคม ปี 2537) บัญชีเงินฝาก
 ประเภทนี้ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในชั้นศาล หรือชั้นสถานีตำรวจ

5. ประเภทสลากออมสิน

ผู้ที่ต้องการออมเงินโดยยึดถือหลักทรัพย์เป็นหลักประกัน ธนาคาร

ออมสินได้กำหนดหลักทรัพย์ออมสินขึ้นสนองความต้องการของประชาชน คือ

สลากออมสินพิเศษ

ธนาคารออมสินได้จัดจำหน่ายสลากออมสิน โดยกำหนดให้เลขหมายสลากออมสินฉบับละ 1 เลขหมาย ราคาจำหน่ายฉบับละ 30 บาท มีกำหนดอายุ 3 ปี หลังจากมีอายุครบ 1 เดือน สลากออมสินทุกฉบับมีสิทธิถูกรางวัลทุกเดือน ดังนั้นสลากออมสินทุกฉบับจึงมีสิทธิถูกรางวัลทั้งหมด 35 ครั้ง สลากออมสินของธนาคารออมสินนี้ออกจำหน่ายเป็นงวด ๆ เมื่อจำหน่ายสลากออมสินหมดงวดจึงจะออกจำหน่ายงวดต่อไป สลากออมสินเหมือนกับสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยธนาคารออมสินจะออกรางวัลทุกเดือน ๆ ละครั้ง (ทุกวันที่ 20 ของเดือน) ผู้ถือสลากออมสินที่มีเลขหมายตรงกับเลขหมายรางวัลของธนาคาร จะได้รับรางวัลเป็นเงินจำนวนต่าง ๆ กัน สลากออมสินที่ถูกรางวัลไปแล้วก็มีสิทธิถูกรางวัลในเดือนต่อ ๆ ไปได้อีก สำหรับการขอรับเงินรางวัลนั้นจะขอรับได้ที่สำนักงานใหญ่ และสาขาที่ผู้ถูกรางวัลซื้อสลากฉบับนั้น

เมื่อสลากออมสินผูกครบ 3 ปีแล้วจะถูกรางวัลหรือไม่ถูกเลยธนาคารออมสินจะคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้ฉบับละ 31 บาท หรือครบ 3 เดือนขอถอนเงินคืนก่อนกำหนดก็ได้ จะได้เงินคืนเต็มจำนวนฉบับละ 30 บาท

ในกรณีซื้อครบ 50 หน่วยขึ้นไปสามารถขอกู้เงินจากธนาคารออมสินได้ โดยนำสลากออมสินเป็นหลักประกัน สลากออมสินที่มีพันธะในการกู้ยืมมีสิทธิถูกรางวัลด้วย

นอกจากนี้ยังใช้สลากออมสินพิเศษเป็นหลักประกันการเบิกเงินเกินบัญชีหรือใช้ในการค้ำประกันผู้ต้องหาในชั้นศาล หรือชั้นสถานีตำรวจ

6. ประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว

ธนาคารออมสิน ได้กำหนดธุรกิจเงินฝากที่ผนวกเอาหลักเกณฑ์การประกันชีวิตเข้ากับการออมสินเพื่อเป็นหลักประกันในชีวิตให้แก่ผู้ฝากและครอบครัว เรียกว่า เงินฝากสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

6.1 ประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวแบบร่วมทรัพย์

เป็นกรมธรรม์การฝากเงินที่สมบูรณ์แบบ ทั้งด้านความคุ้มครองชีวิตและผลตอบแทนด้านการสะสมทรัพย์ ด้วยอัตราการส่งเงินฝากอย่างสบาย ๆ แต่ได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดด้วยการเพิ่มวงเงินคุ้มครองชีวิตให้สูงขึ้นเป็นระยะ ๆ พร้อมกับจ่ายเงินสดให้อีกด้วย โดยผู้ฝากเงินประเภทนี้ต้องมีอายุตั้งแต่ 7 ปี ถึง 60 ปี วงเงินสงเคราะห์ที่เอาประกันตั้งแต่ 5,000-500,000 บาท จำนวนเงินที่ต้องส่งฝากจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแตกต่างในเรื่องอายุผู้ฝาก และระยะเวลากรมธรรม์เลือกได้ 3 ระยะ คือ 10 ปี 15 ปี และ 20 ปี โดยจะส่งเงินฝากปีละครั้ง, 6 เดือน, 3 เดือน หรือเดือนละครั้งก็ได้

6.2 ประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวแบบทุนการศึกษา

เป็นกรมธรรม์การฝากเงินที่คุ้มครองชีวิต และผลตอบแทนด้านทุนการศึกษาของบุตรหลานโดยจะคุ้มครองจนกระทั่งผู้ฝากมั่งน้าจได้ว่า บุตรหลานจะได้รับทุนการศึกษาจนกระทั่งบรรลุนิติภาวะโดยผู้ฝากเงินประเภทนี้ ต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปี ถึง 60 ปี ผู้รับผลประโยชน์อายุตั้งแต่ แรกเกิดจนถึง 15 ปี และผู้ฝากจะต้องเป็น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ที่แท้จริงของผู้รับผลประโยชน์วงเงินสงเคราะห์ที่เอาประกันตั้งแต่ 5,000 - 500,000 บาท จำนวนเงินที่ต้องส่งฝากจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแตกต่างในเรื่องอายุผู้ฝาก และระยะเวลากรมธรรม์เลือกได้ 11 ระยะ คือ 10 ปี 11 ปี 12 ปี ... จนถึง 20 ปี โดยจะส่งเงินฝากปีละครั้ง, 6 เดือน, 3 เดือน หรือเดือนละครั้งก็ได้

6.3 ประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวแบบเพิ่มทุนทรัพย์

เป็นกรมธรรม์การฝากเงินที่สมบูรณ์แบบ ทั้งด้านความคุ้มครองชีวิตและผลตอบแทนด้านการสะสมทรัพย์ เป็นแบบที่ได้รับความนิยมสูงสุดเนื่องจากมีอัตราการส่งเงินที่ต่ำ แต่ได้รับผลตอบแทนสูงโดยผู้ฝากเงินประเภทนี้ต้องมีอายุตั้งแต่ 7 ปี ถึง 60 ปี วงเงินสงเคราะห์ที่เอาประกันตั้งแต่ 5,000 - 500,000 บาท จำนวนเงินที่ต้องส่งฝากจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแตกต่างในเรื่อง อายุผู้ฝาก และระยะเวลากรมธรรม์เลือกได้ 3 ระยะ คือ 10 ปี 15 ปี และ 20 ปี โดยจะส่งเงินฝากปีละครั้ง, 6 เดือน, 3 เดือน หรือเดือนละครั้งก็ได้

6.4 ประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวแบบบ้านบุญสงเคราะห์

เป็นหลักประกันรายได้ที่ได้ผลประโยชน์ถึง 2 ลักษณะในกรมธรรม์เดียวกัน คือ ให้ความคุ้มครองชีวิตในระหว่างสัญญา และจ่ายเงินบ้านบุญได้จนตลอดอายุของท่านหลังจากครบสัญญา โดยไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการหรือต้องรอให้เกษียณอายุงานเสียก่อน โดยผู้ฝากเงินประเภทนี้ต้องมีอายุตั้งแต่ 7 ปี ถึง 60 ปี วงเงินสงเคราะห์ที่เอาประกันตั้งแต่ 5,000-500,000 บาท จำนวนเงินที่ต้องส่งฝากจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแตกต่างในเรื่องอายุผู้ฝาก และระยะเวลากรมธรรม์เลือกได้ 5 ระยะ คือ 10 ปี 15 ปี 20 ปี 25 ปี และ 30 ปี โดยจะส่งเงินฝากปีละครั้ง, 6 เดือน 3 เดือน หรือเดือนละครั้งก็ได้

ธุรกิจด้านการธนาคาร

ธนาคารออมสินได้เปิดทำการธุรกิจฝ่ายการธนาคาร ดำเนินงานลักษณะเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป โดยเปิดทำการควบคู่กับธุรกิจการออมสิน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและประโยชน์ด้านการค้าให้แก่ประชาชน ธนาคารออมสินเปิดบริการธุรกิจด้านการธนาคารในบางสาขาที่อยู่ในท้องถิ่นที่มี ธุรกิจการค้าหนาแน่นเท่านั้น

ธุรกิจด้านการธนาคารของธนาคารออมสิน คือ

1. ประเภทกระแสรายวัน

เป็นการฝากเงินที่ผู้ฝาก จะได้รับความสะดวกในการถอนเงินโดยผู้ใช้เช็คสั่งจ่ายและยังสามารถเบิกเงินเกินบัญชีได้ โดยผู้ใช้สมุดเงินฝากหรือสลากออมสินพิเศษค้าประกัน นอกจากนี้ธนาคารฯ ยังให้บริการในการชำระค่าไฟฟ้า น้ำประปาโดยคิดค่าธรรมเนียม ครั้งละ 5.00 บาท สำหรับการชำระค่าโทรศัพท์ไม่คิดค่าธรรมเนียม เงินฝากประเภทนี้ผู้ฝากต้องเปิดบัญชีครั้งแรกด้วยเงิน 5,000 บาท ลูกค้ายที่ฝากเงินในบัญชีประเภทนี้วงเงินเกินกว่า 10,000 บาท ธนาคารฯ จะจ่ายดอกเบี้ยให้ด้วย ซึ่งเป็นธนาคารฯ เดียวที่จ่ายดอกเบี้ยแก่บัญชีประเภทนี้

2. ธุรกิจในการให้บริการ

ธนาคาร ฯ มีบริการแก่ลูกค้านอกเหนือจากการรับฝากเงินในรูปแบบต่าง ๆ กันดังนี้

2.1 ประเภทรับ จ่าย และโอนเงิน (อรจ.)

การฝากเงินประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ทำการค้า หรือ ผู้ที่มีการจ่ายเงินและโอนเงินจากจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง เมื่อเปิดบัญชี อรจ. กับสำนักงานสาขาต่าง ๆ ของธนาคารออมสินจะเปิดบัญชีไว้ที่สาขาก็ได้ ตามความจำเป็น ผู้ฝากสามารถโอนเงินจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งได้ทันที โดยธนาคารออมสินจะดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีให้ นอกจากนี้ยังสามารถโอนเงินไปเข้าบัญชี อรจ. ของบุคคลอื่นก็ได้ หรือรับโอนจากบุคคลอื่น หรือสั่งจ่ายโอนเงินไปให้ตนเองหรือบุคคลอื่นก็ได้ สำหรับผู้ที่ไม่ได้เปิดบัญชี อรจ. ไว้แต่ต้องการใช้บริการโอนเงินไปเข้าบัญชี อรจ. ของบุคคลอื่นก็ได้ ปัจจุบันธนาคาร ฯ นำระบบคอมพิวเตอร์ ON-LINE มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของธนาคาร ฯ ในการให้บริการแก่ลูกค้า จึงทำให้บริการด้าน รับ จ่าย และโอนเงิน (อรจ.) สามารถกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ลูกค้าสามารถทำการติดต่อกับธนาคาร ฯ โดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้โดยตรง โดยไม่ต้องมาดำเนินการติดต่อกับธนาคาร ฯ ระบบคอมพิวเตอร์ก็จะทำการโอนเงินในบัญชีของลูกค้าผู้ติดต่อ ไปสู่บัญชีของผู้ที่ต้องการได้ทันทีในทุก ๆ สาขาของธนาคาร ฯ ทั่วประเทศ

2.2 ประเภทตัวแลกเงินเพื่อเดินทาง

ตัวแลกเงินเพื่อเดินทางภายในประเทศของธนาคารออมสิน ช่วยให้ผู้เดินทางไม่จำเป็นต้องนำเงินสดติดตัวไป ซึ่งอาจเกิดการสูญหาย หรือได้รับอันตรายจากโจรผู้ร้าย ตัวแลกเงินเพื่อเดินทางของธนาคารออมสิน มีอยู่ 5 ชนิด คือชนิดราคา 100 500 1,000 5,000 และ 10,000 บาท ผู้เดินทางสามารถนำเงินสดไปซื้อตัวแลกเงินดังกล่าวจากสำนักงานของธนาคารออมสินทุกแห่ง และนำติดตัวไปขึ้นเงินสดจากสำนักงานสาขาของธนาคารออมสินได้ทั่วประเทศ จะนำขึ้นเงินสดด้วยตนเองหรือจ่ายมอบให้บุคคลอื่นไปขึ้นเงินสดหรือซื้อส่งให้บุคคลอื่นโดยระบุชื่อผู้รับเงินไว้ในตัวฯ หรือนำฝากเข้าบัญชีเงินฝากก็ได้ตัวแลกเงินเพื่อเดินทางทุกฉบับกำหนดอายุไว้ 12 เดือน เมื่อตัวพันกำหนดหรือตัวชำรุดเสียหายก็สามารถนำไปแจ้งขอรับเงินได้ที่สำนักงานที่จำหน่ายตัวนั้น

2.3 ประเภทตั๋วแลกเงินของขัวญ

ตั๋วแลกเงินของขัวญ ช่วยให้บริการแก่ลูกค้าในด้านการชำระหนี้เป็นของขัวญของกานั้โดยสะดวกทั้งผู้ให้สบายใจทั้งผู้รับ ปัจจุบันธนาคารออมสินมีตั๋วแลกเงินชนิดนี้อยู่ 6 ชนิดราคา คือ 50 บาท 100 บาท 200 บาท 300 บาท 500 บาท และ 1,000 บาท การคิดค่าธรรมเนียมก็คิดเพียงฉบับละ 1 บาท นอกจากนี้กรณีที่เกิดตั๋วแลกเงินสูญหายหรือชำรุดก็สามารถรับเงินคืนได้

2.4 ประเภทตั๋วณิรภัย

เป็นการชำระเข้าตั๋วณิรภัยเพื่อรักษาทรัพย์สิน และเอกสารสำคัญมีให้เลือก 6 ขนาด คือ 300 บาท 400 บาท 500 บาท 600 บาท 800 บาท และ 1,300 บาทต่อปี ซึ่งลูกค้าที่สนใจการให้บริการของธนาคารประเภทนี้ สามารถติดต่อขอรับบริการได้ที่ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่

การลงทุนและการให้สินเชือ

ในช่วงปี 2535 เป็นช่วงเวลาทีธนาคารฯ ได้ปรับปรุงและขยายธุรกิจทั้งในด้านการลงทุน และการให้สินเชือในด้านการลงทุน ธนาคารฯ ลงทุนในกิจการของรัฐโดยการจัดซื้อพันธบัตรของรัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ฯลฯ ส่วนการลงทุนในภาคเอกชนธนาคารฯ ได้ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมออมสิน จำกัด และซื้อหน่วยลงทุนที่จัดการโดยบริษัทดังกล่าว ซึ่งได้แก่ กองทุนรวมออมสินเพิ่มทุนทรัพย์ และกองทุนรวมออมสินเสถียรทรัพย์ นอกจากนี้ธนาคารฯ ยังได้ซื้อหน่วยลงทุนทรัพย์อนันต์ ซึ่งจัดการโดย บริษัทหลักทรัพย์กองทุนรวม จำกัด และธนาคารฯ ยังได้ลงทุนในกิจการที่ธนาคารฯ เห็นว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และบริษัทปฎิแห่งชาติ เป็นต้น

ในด้านกรให้สินเชือ ธนาคารฯ ได้อำนวยสินเชือแก่หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจเพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านที่อยู่อาศัย

ธนาคารฯ ให้กู้แก่การเคหะแห่งชาติในโครงการพัฒนาคนจนในเมือง และให้กู้แก่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เพื่อโครงการสินเชือที่อยู่อาศัย

ด้านสาธารณูปโภค

ธนาคารฯ ให้กู้แก่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยในโครงการทางด่วน
ขั้นที่ 2 และให้กู้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ด้านอุตสาหกรรม

ธนาคารฯ ให้กู้แก่บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด เพื่อโครงการปรับปรุง
โรงกลั่นน้ำมัน และพัฒนาการตลาด

ด้านการเกษตร

ธนาคารฯ ให้กู้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรเพื่อ
โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี

ด้านการคมนาคม

ธนาคารฯ ให้กู้แก่บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย เพื่อโครงการจัด
หาและติดตั้งระบบควบคุมจราจรทางอากาศและโครงการอื่น ๆ

ด้านกิจการรองรับจำนำ

ธนาคารฯ เพิ่มวงเงินกู้ (ประเภทเบิกเกินบัญชี) แก่ สถานชานู
เคราะห์ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้มีรายได้น้อย

ส่วนสินเชื่อนอกภาคเอกชน ธนาคารฯ ได้รับความช่วยเหลือจาก
รัฐบาลสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันในการพัฒนาสินเชื่อของธนาคารฯ เพื่อให้มีรูปแบบ
ที่หลากหลายสามารถสนองตอบความต้องการของลูกค้า และเป็นการกระจาย
การให้สินเชื่อไปสู่ภูมิภาคโดยผ่านสาขาของธนาคารฯ ซึ่งมีทั่วประเทศ

ในระยะแรกเริ่มโครงการดังกล่าว ได้ทำการปรับปรุงระบบงาน
และหลักเกณฑ์ธุรกิจสินเชื่อสวัสดิการข้าราชการ และสินเชื่อเคหสงเคราะห์ให้มี
ความเหมาะสมมากขึ้น และได้ขยายงานสินเชื่อไปตามสาขาต่าง ๆ นอกจากนี้
ธนาคารฯ ได้เตรียมเสนอสินเชื่อใหม่อีก 2 ประเภท คือ สินเชื่อฯ ทรทอง ให้กู้
เพื่อประกอบการค้า การศึกษา หรือกู้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ธนาคารฯ เห็นสมควร
และสินเชื่อผู้ค้ารายย่อย เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่ผู้มีรายได้น้อย โดยมี
วัตถุประสงค์ให้กู้สำหรับผู้ประกอบการค้าประเภทหาบเร่ แผงลอย รถเข็น หรือ
ร้านค้า ซึ่งจะเริ่มดำเนินการได้ราวกลางปี 2536

บทที่ 3

แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขา

3.1.1 ปริมาณเงินสดรับและปริมาณเงินโอนรับ

ปริมาณเงินสดรับ และปริมาณเงินโอนรับ ถือเป็นกระแสเงินสดเข้า (Cash in flow) ของสาขาธนาคารฯ เกิดจากใช้บริการฝากเงินและโอนเงินของลูกค้าธนาคารฯ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขา โดยมี การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือถ้าปริมาณเงินสดรับและปริมาณเงินโอนรับของสาขามีค่ามาก จะมีผลให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขามีค่ามากด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าปริมาณเงินสดรับและปริมาณเงินโอนรับมีค่าน้อย จะส่งผลให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขามีค่าน้อย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทางเดียวกันนี้จะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวงเงินเก็บรักษาของสาขาธนาคารฯ ที่ควรจะเป็น ในทิศทางเดียวกันด้วย ดังนั้น ปริมาณเงินรับและปริมาณเงินโอนรับจึงเป็นปัจจัยที่ คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ

3.1.2 ปริมาณเงินสดจ่ายและปริมาณเงินโอนจ่าย

ปริมาณเงินสดจ่าย และปริมาณเงินโอนจ่าย เป็นกระแสเงินสดออก (Cash out flow) ของสาขาธนาคารฯ ซึ่งเกิดจากการใช้บริการถอนและโอนเงินของลูกค้าธนาคารฯ โดยจะมีผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขา กล่าวคือถ้าปริมาณเงินสดจ่ายและเงินโอนจ่ายมีค่ามาก จะส่งผลให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขามีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าปริมาณเงินสดจ่ายและเงินโอนจ่ายมีค่าน้อย จะส่งผลให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขามีค่ามาก นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดจ่ายและปริมาณเงินโอนจ่าย ยังมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวงเงินเก็บรักษาของสาขาธนาคารฯ ที่ควรจะเป็นในทิศทางตรงกันข้ามกัน ดังนั้น ปริมาณเงินสดจ่ายและปริมาณเงินโอนจ่าย จึงเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ

3.1.3 จำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหว

ดัชนีชี้ถึงปริมาณของลูกค้าที่มาใช้บริการ และความถี่ของการติดต่อใช้บริการของลูกค้าธนาคารของแต่ละสาขา แต่ระบุไม่ได้ว่าลูกค้ามาใช้บริการประเภทใดมากกว่ากัน จำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหว จึงไม่สามารถที่จะระบุได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใดกับปริมาณเงินคงเหลือสาขานาคารฯ แต่ในแง่ของธนาคารฯ การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะพิจารณาจากจำนวนบัญชีคงเหลือและบัญชีเคลื่อนไหวของสาขา เพื่อรองรับโอกาสในการถอน นั่นคือการเปลี่ยนแปลงจำนวนบัญชีคงเหลือและบัญชีเคลื่อนไหวจะมีทิศทางเดียวกันกับ การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขานาคารฯ ที่ควรจะเป็น จำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวมีค่ามาก จะทำให้การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขานาคารฯ ที่ควรจะเป็นมีค่ามาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวมีค่าน้อย จะทำให้การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขานาคารฯ ที่ควรจะเป็นมีค่าน้อยด้วยเช่นกัน จำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวจึงเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขานาคารฯ

3.1.4 ลำดับชั้นสาขา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารธนาคาร พบว่าการพิจารณากำหนดลำดับชั้นสาขาของธนาคารฯ โดยพิจารณาให้คะแนนตามยอดเงินคงเหลือเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเงินหมุนเวียนต่อปี รายการรับ - จ่ายต่อปี จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยต่อเดือน ประเภทธุรกิจ (ความหลากหลายของงาน) จำนวนพนักงานในสาขาและธนาคารคู่แข่งโดยแบ่งกลุ่มสาขานาคารฯ ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งประกอบด้วย สาขานาคารฯ ในภาคกรุงเทพฯ และภาค 1 สาขาในกลุ่มนี้ถ้ามีคะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 700 คะแนนขึ้นไป จัดเป็นลำดับสาขาชั้น 1 ถ้ามีคะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 600 คะแนน แต่ไม่ถึง 700 คะแนน จัดเป็นลำดับสาขาชั้น 2 และถ้ามีคะแนนรวมทั้งต่ำกว่า 600 คะแนน หรือเป็นสาขาเปิดใหม่ในปีนั้น ๆ จัดเป็นลำดับสาขาชั้น 3 กลุ่มที่สอง ประกอบด้วยสาขานาคารฯ ในภาค 2 ถึง 11 สาขาในกลุ่มนี้ถ้ามีคะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 600 คะแนนขึ้นไป จัดเป็นลำดับสาขาชั้น 1 ถ้ามีคะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 500 คะแนนแต่ไม่ถึง 600 คะแนน จัดเป็นลำดับสาขาชั้น 2 ถ้ามีคะแนนรวมทั้งต่ำกว่า 500 คะแนน หรือ เป็นสาขาเปิดใหม่ในปีนั้น ๆ จัดเป็นลำดับสาขาชั้น 3 การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ พิจารณาจากลำดับชั้นสาขานาคารฯ เป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้าลำดับชั้นสาขา

ของธนาคารฯ ต่ำ (ลำดับสาขาชั้น 1) แสดงว่าปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นมีค่ามากทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขามาก และจะส่งผลให้วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งของธนาคารฯ ถูกกำหนดไว้สูง แต่ถ้าลำดับชั้นสาขาของธนาคารฯ สูง (ลำดับสาขาชั้น 3) แสดงว่าปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นมีค่าน้อย ทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขามีค่าน้อย จะส่งผลให้วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ถูกกำหนดไว้ต่ำ การเปลี่ยนแปลงของลำดับชั้นสาขาจึงมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินคงเหลือสาขา และวงเงินเก็บรักษาของสาขาธนาคารฯ ที่ควรจะเป็น ลำดับชั้นสาขาจึงถูกนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ

3.1.5 จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง

ธนาคารพาณิชย์เป็นระบบธนาคารสาขา (Branch Banking System) เช่นเดียวกับธนาคารออมสิน โดยสาขาของธนาคารจะเปิดดำเนินการอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และจะใช้ชื่อเดียวกันกับชื่อธนาคารซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ จากการที่มีสาขากระจายอยู่หลายแห่ง ความสามารถในการระดมเงินทุนทำได้ง่าย และช่วยให้การถ่ายเทเงินทุนเป็นไปได้ดีทำให้การใช้จ่ายประโยชน์ของเงินทุน (Utilization) เป็นไปได้เต็มที่ นั่นคือจะถ่ายเทเงินทุนจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งที่ต้องการเงินทุน ประกอบกับการดำเนินธุรกิจของสาขาธนาคารพาณิชย์สามารถให้สินเชื่อและการกู้ยืมได้ซึ่งจะแตกต่างจากการดำเนินธุรกิจของธนาคารออมสินที่สาขาธนาคารฯ ยังไม่ได้ให้บริการด้านนี้ (ในปัจจุบันกำลังทดลองดำเนินธุรกิจการให้สินเชื่อและการกู้ยืม) จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับความนิยมนจากประชาชนอย่างแพร่หลาย บริเวณใดที่มีธนาคารพาณิชย์มาก ย่อมมีผลกระทบต่อยอดเงินฝากของธนาคารฯ ดังนั้น จึงนำเอาจำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง มาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียงมีมาก ย่อมจะดึงเงินฝากจากประชาชนในบริเวณนั้นไปมากจึงทำให้ยอดเงินฝากของธนาคารฯ ลดลง เป็นผลกระทบทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ ลดลง การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะมีค่าต่ำด้วย นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงจำนวนธนาคารพาณิชย์ ในบริเวณใกล้เคียง จะมีทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขาและวงเงินเก็บรักษาของสาขาธนาคารฯ ที่ควรจะเป็น

3.1.6 จำนวนประชากรในเขตนั้น

ความหนาแน่นของประชากรในบริเวณนั้นมากขึ้น ย่อมก่อให้เกิดโอกาสในการใช้บริการกับธนาคารฯ มากขึ้น แต่การให้บริการจากธนาคารฯ นั้นมีทั้งการฝากและการถอนเงินจากธนาคารฯ และความหนาแน่นของประชากรก็ไม่ได้ขึ้นกับการฝากเงินมากกว่าการถอนเงิน หรือขึ้นอยู่กับ การถอนเงินมากกว่าการฝากเงิน อย่างไม่อย่างหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับ ณ จุดที่พิจารณานั้นความต้องการใดมีมากกว่ากัน ดังนั้นในการพิจารณาจึงสรุปได้ว่า จำนวนประชากรในบริเวณใกล้เคียง เป็นปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงแบบไม่มีทิศทาง กับปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ แต่ในแง่ของธนาคารฯ ต้องเตรียมเงินรองรับการให้บริการของลูกค้า ธนาคารฯ จำนวนประชากรในบริเวณนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ กล่าวคือถ้าจำนวนประชากรในบริเวณใกล้เคียงมีมาก จะทำให้การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ มากด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าจำนวนประชากรในบริเวณใกล้เคียงมีน้อย ธนาคารฯ ก็จะกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ให้น้อยเช่นกัน จำนวนประชากรในบริเวณใกล้เคียงจึงเป็นปัจจัยที่ถูกนำมาพิจารณา และคาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ

3.1.7 ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด

ระยะทางเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ถูกนำมาพิจารณา ระยะทางไกลจากตัวจังหวัดเท่าใด ก็จะมีขนาดของประชากรหรือความหนาแน่นของประชากรลดลงมากขึ้นเท่านั้น เมื่อความหนาแน่นของประชากรลดลงรายได้โดยรวมของประชากรก็ลดลงด้วย ทำให้มีผลกระทบต่อปริมาณเงินฝากของลูกค้า ซึ่งจะมีปริมาณลดลงตามไปด้วยเช่นกัน ในที่สุดก็จะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ แต่อย่างไรก็ตามระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดไม่สามารถระบุได้ว่าจะแปรผันอย่างใดกับปริมาณการให้บริการของลูกค้าธนาคารฯ ดังนั้นระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด จึงมีการเปลี่ยนแปลงแบบไม่มีทิศทางกับปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ แต่ในแง่ของธนาคารฯ ที่ต้องการให้บริการเงินสดอย่างเพียงพอเพื่อรองรับการถอนเงินของลูกค้า ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด จึงมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม กับการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ นั่นคือระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีระยะทางไกลมาก การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะ

กำหนดไว้น้อย ถ้าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีระยะทางไกล การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จะกำหนดไว้มาก ดังนั้นระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด จึงถูกนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ

3.1.8 อัตราดอกเบี้ย

เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม และการลงทุนของผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยจะเป็นตัวกำหนดทั้งก่อให้เกิดพฤติกรรมการออม ถ้าบุคคลนั้นเล็งเห็นว่า การนำเงินไปลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าว ก่อให้เกิดผลตอบแทนต่ำกว่าการฝากกับสถาบันการเงิน ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยในเวลานั้น และก่อให้เกิดพฤติกรรมการลงทุน ถ้าบุคคลนั้นเล็งเห็นว่า การลงทุนด้วยเงินที่มีอยู่จะก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนมากกว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากการนำเงินไปฝากกับสถาบันการเงิน ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยในเวลานั้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดพฤติกรรมการกู้ยืม ซึ่งจะเป็นการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน กล่าวคือ ถ้าบุคคลนั้นหรือธุรกิจนั้นเล็งเห็นว่าสามารถที่จะนำเงินที่กู้ยืมมาลงทุน และก่อให้เกิดผลตอบแทนที่มากกว่าเงินกู้ยืมหรือดอกเบี้ยเงินกู้คั้งนั้นจึงเกิดตลาดของอัตราดอกเบี้ย (Market Interest) เกิดขึ้น ropyสงค์ (demand) จะเกิดจากผู้ต้องการกู้ยืม และอุปทาน (Supply) จะเกิดจากสถาบันการเงินและผู้ให้กู้ยืมนั่นเอง ด้วยเหตุนี้เอง จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดและพฤติกรรมของผู้บริโภค ดังนั้นแนวความคิดในการนำอัตราดอกเบี้ยมาพิจารณาร่วมเพื่อค้นหาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ จึงเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ และวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ กล่าวคือ ถ้าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ และวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ในเชิงบวกด้วย ในทางตรงกันถ้าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงลบ จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ และวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ในเชิงลบด้วย อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารฯ ประกอบด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทบัญชีเพื่อเรียกเพื่อเรียกพิเศษ ประจำ 6 เดือน และประจำ 12 เดือน นอกจากนี้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นคู่แข่งชั้นของธนาคารฯจึงเป็นปัจจัยที่นำมาพิจารณาประกอบด้วย โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

ประกอบด้วย อัตราดอกเบี้ยประเภทบัญชีเพื่อเรียก ประจำ 3 เดือน ประจำ 6 เดือน และประจำ 12 เดือน กล่าวได้ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในแต่ละประเภทบัญชีของธนาคารออมสิน และธนาคารพาณิชย์ น่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขา และการกำหนดวงเงินเก็บรักษาตามระเบียบคำสั่งของธนาคารฯ

DPU

บทที่ 4

สถิติและแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

จากการศึกษาถึงปัจจัย ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ และการกำหนดวงเงินเก็บรักษาที่ควรจะเป็นในเชิงบรรยายแล้ว บทนี้จะกล่าวถึงการวิเคราะห์ตัวแปรเหล่านั้นในทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้กับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา และวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ โดยวิธีวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์ (Regression and Correlation analysis)

4.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์

การวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis) เป็นการนำใช้เทคนิคทางสถิติเข้ามาช่วยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตัวหนึ่งหรือหลายตัว ซึ่งเรียกว่า ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ว่ามีอิทธิพล หรือมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งซึ่งเรียกว่า ตัวแปรตาม (Dependent Variable) อย่างไร โดยแสดงในรูปสมการถดถอย (Regression Equation) ส่วนการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยวัดออกมาเป็นสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (Coefficient of Determination : r^2) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation : r) ซึ่งรวมไปถึงการทดสอบความสัมพันธ์นี้ โดยใช้ F-test หรือ t-test

การวิเคราะห์ที่เป็นการนำเอาตัวแปรตามตัวหนึ่งกับตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียวมาทำการวิเคราะห์ เรียกว่า การถดถอยและสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Regression and Correlation) แต่ถ้าตัวแปรอิสระมีมากกว่าหนึ่งตัว เรียกว่า การถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงซ้อน (Multiple Regression and Correlation)

4.1.1 รูปแบบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน

สมการถดถอยเชิงซ้อน เป็นการแสดงให้เห็นอิทธิพลของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามร่วมกัน โดยปกติรูปแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้มี 2 แบบ คือ

- (1) รูปแบบเส้นตรง (Linear Regression Model)
- (2) รูปแบบที่ไม่ใช่เส้นตรง (Non-Linear Regression Model)

เพื่อเป็นการง่ายและสะดวกในการวิเคราะห์ความถดถอย จะถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม กับตัวแปรอิสระเป็นไปในลักษณะที่เป็นเส้นตรง ดังนั้น ถ้ากำหนดให้ Y เป็นตัวแปรตาม และ X เป็นตัวแปรอิสระ สมการเส้นตรงของการถดถอยเชิงซ้อนจะมีรูปแบบดังนี้

$$Y = A + B_1 X_1 + B_2 X_2 + \dots + B_n X_n + E$$

โดยที่

Y = ตัวแปรตาม

A = ตัวคงที่และเป็นค่าของ Y เมื่อค่าของ X แต่ละตัวมีค่าเป็นศูนย์

B_1, \dots, B_n = สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่าเมื่อ X แต่ละตัวเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย Y จะเปลี่ยนแปลงเท่าใดซึ่งเรียกว่าพารามิเตอร์ถดถอย หรือความชันของเส้นถดถอย

X_1, \dots, X_n = ตัวแปรอิสระ

E = ความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม ซึ่งแสดงว่าค่า Y ที่หาได้แตกต่างไปจากเส้นถดถอยที่แท้จริงเท่าไร

ทั้งนี้การวิเคราะห์ความถดถอยจะต้องอยู่ภายใต้สมมติฐานดังนี้

1. จำนวนค่าสังเกต (Observation) ทั้งหมดต้องมากกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณ
2. ตัวแปรอิสระแต่ละตัวเป็นอิสระจากกัน
3. ความสัมพันธ์ของประชากรจะต้องเป็นไปในลักษณะที่เป็นเส้นตรง
4. ค่า E แต่ละค่าเป็นอิสระจากกันและมีการแจกแจงแบบปกติ

สมการของการถดถอยข้างต้นนี้ เป็นสมการถดถอยของกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นสาขาทั้งหมดของธนาคารออมสินซึ่งมีจำนวนมาก งานการวิเคราะห์จึงต้องทำการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากตัวอย่างสาขา 120 สาขา เพื่อเป็นตัวแทนของสาขาทั้งหมดจะได้สมการถดถอยโดยประมาณดังนี้

$$\begin{aligned}
 y &= a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n \\
 y &= \text{ค่าประมาณของ } Y \\
 a &= \text{ค่าประมาณของ } A \\
 b_1, \dots, b_n &= \text{ค่าประมาณของ } B_i \text{ เมื่อ } i = 1, 2, 3, \dots, n \\
 x_1, \dots, x_n &= \text{ตัวแปรอิสระของ } X_i \text{ เมื่อ } i = 1, 2, 3, \dots, n
 \end{aligned}$$

4.1.2 การประมาณค่าของพารามิเตอร์ (The Estimation of Parameters)

การหาค่าของ a และ b ในสมการถดถอยเชิงซ้อนเส้นตรง วิธีที่สะดวกที่สุดคือวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square Method) ตามวิธีนี้เป็น การแก้สมการเส้นตรงเพื่อหาตัวไม่ทราบค่าคือ ค่า a และค่า b ตามจำนวนตัวแปรอิสระ สมการจะสามารถเขียนได้ดังนี้

$$y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n$$

สมการที่จะต้องแก้ คือ

$$\begin{aligned}
 \sum y &= \sum na + b_1 \sum x_1 + b_2 \sum x_2 + \dots \\
 &+ b_n \sum x_n \text{ ----- (1)}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \sum x_1 y &= a \sum x_1 + b_1 \sum x_1^2 + b_2 \sum x_1 x_2 + \dots \\
 &+ b_n \sum x_1 x_n \text{ ---- (2)}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \sum x_2 y &= a \sum x_2 + b_1 \sum x_1 x_2 + b_2 \sum x_2^2 + \dots \\
 &+ b_n \sum x_2 x_n \text{ ---- (3)}
 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{cccc}
 | & | & | & | \\
 | & | & | & | \\
 | & | & | & |
 \end{array}$$

$$\begin{aligned}
 \sum x_n y &= a \sum x_n + b_1 \sum x_1 x_n + b_2 \sum x_2 x_n + \dots \\
 &+ b_n \sum x_n^2 \text{ ---- (n)}
 \end{aligned}$$

จากการแก้สมการดังกล่าวข้างต้น จะทำให้ทราบค่า a และค่า b_1, b_2, \dots, b_n เพื่อนำไปแทนค่าในสมการ y เป็นสมการถดถอยที่ต้องการ

4.1.3 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณ (Standard Error of Estimates)

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณ เป็นมาตรการที่ใช้วัดการกระจายของข้อมูลที่รวบรวมได้ ว่ามีการกระจายไปจากเส้นถดถอยที่คำนวณได้มากน้อยเพียงใด ถ้าค่าของ y ที่สังเกตได้แตกต่างไปจากเส้นถดถอยมาก ค่า y ที่ประมาณจากเส้นนี้ก็มีโอกาสที่จะแตกต่างไปจากค่าที่เกิดขึ้นจริงได้ง่าย และไม่อาจนำไปใช้ประโยชน์ในการคาดคะเนล่วงหน้าได้ดีเท่าที่ควร ในทางตรงกันข้ามถ้าค่าของ y ที่สังเกตได้อยู่ใกล้กับเส้นถดถอยแล้ว การประมาณค่าของ y จากเส้นถดถอยที่คำนวณได้ก็就会有ความเชื่อถือได้มากขึ้น

4.1.4 สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (Coefficient of determination: r^2)

สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ เป็นมาตรการวัดที่ใช้ให้เห็นว่าตัวแปรอิสระมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด สัญลักษณ์ที่ใช้แทนสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ คือ r^2 ค่าของ r^2 จะเป็นบวกเสมอ และมีค่าไม่เกิน 1 ($0 \leq r^2 \leq 1$) กล่าวคือ ถ้า r^2 มีค่าเป็นศูนย์ จะชี้ให้เห็นว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กันเลย แต่ถ้าค่าของ r^2 เข้าใกล้หนึ่งมากเพียงใดแสดงว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันมากเท่านั้น

4.1.5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation : r)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นมาตรการที่ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม สัญลักษณ์ที่ใช้คือ r ค่าของ r จะอยู่ระหว่าง $+1$ กับ -1 กล่าวคือ ถ้าค่า r เท่ากับ ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กันเลย แต่ถ้าค่า r มีค่าใกล้ 1 มากเพียงใด แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีมากเท่านั้น และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ถ้าค่า r มีค่าใกล้ -1 มากเพียงใดก็ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม ค่าของ r จะหาได้จากการถอดรากกำลัง 2 ของ r^2

4.1.6 การทดสอบความมีนัยสำคัญทางด้านความสัมพันธ์

บางครั้งตัวอย่างที่สุ่มมานั้นอาจทำให้เห็นว่าตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งจริง ๆ แล้วอาจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญก็ได้ ดังนั้น จึงต้องทำการทดสอบอีกครั้งจากสมมติฐาน ในบทที่ 1 ทราบว่า ถ้าตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระทุกตัวเลย ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย B_1, B_2, \dots, B_n จะเท่ากับศูนย์เพราะฉะนั้น จึงตั้งสมมติฐานเพื่อใช้ในการทดสอบไว้ดังนี้

$$H_0 : B_i = 0 \quad (i = 1, 2, 3, \dots, n)$$

$$H_a : B_i \neq 0 \quad (i = 1, 2, 3, \dots, n)$$

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ

$$F = \frac{\text{Mean Square (Due to Regression)}}{\text{Error Mean Square}}$$

ถ้าค่าของ F ที่คำนวณได้นั้นมากกว่าค่า $F_{\alpha} (k-1, n-k)$ ซึ่งได้จากการเปิดตารางโดย n คือ จำนวนตัวอย่าง และ k คือ จำนวนพารามิเตอร์ทั้งหมด ในการวิเคราะห์แล้วก็จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_a นั่นคือ ยอมรับว่าตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระทุกตัว

4.1.7 การเลือกรูปแบบสมการถดถอย

วิธีการเลือกสมการถดถอยในโปรแกรม SPSS¹ นั้นมีอยู่ทั้งหมด 3 วิธี คือ¹ การเลือกตัวแปรแบบไปข้างหน้า (Forward Selection) การกำจัดตัวแปรแบบถดถอยหลัง (Backward Elimination) และการถดถอยแบบขั้นบันได (Step-wise Regression) วิธีการเลือกทั้ง 3 นี้ไม่มีการกำหนดว่าวิธีไหนจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด แต่ขึ้นอยู่กับว่าสมการถดถอยที่ได้จากแต่ละวิธีนั้น สมการใดจะ

¹Marya J. Norusis. Introductory Statistics Guide SPSS[®] : McGraw Hill Book Company 1982. Page 160

เป็นสมการการถดถอยที่ดีที่สุดก็ให้เลือกสมการของวิธีนั้นจากคำสั่ง REGRESSION ในโปรแกรม SPSS* ยังสามารถควบคุมตัวแปรอิสระให้เข้าไปในสมการได้ตามความต้องการ และยังสามารถแก้ปัญหาการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ที่เข้าไปในสมการเพื่อไม่ให้ความสัมพันธ์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

วิธีคัดเลือกตัวแปรอิสระที่กำหนดโดยโปรแกรม SPSS* มีดังต่อไปนี้คือ

(1) การเลือกตัวแปรแบบไปข้างหน้า (Forward Selection) การคัดเลือกตัวแปรอิสระตามวิธีนี้ จะพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม จะเริ่มจากตัวแปรอิสระจะถูกคัดเลือกเข้าไปในสมการทีละตัวจนกระทั่งไม่มีตัวแปรใดถูกคัดเลือกเข้าไปในสมการได้อีก uly ใช้เกณฑ์ของระดับนัยสำคัญ (Significant T; Sig.T) ที่กำหนด ใช้สัญลักษณ์ PIN (Probability of T-to-Enter) ซึ่งในที่นี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05 โปรแกรม SPSS* จะคำนวณว่าความน่าจะเป็นที่จะยอมรับสมมติฐานหลักของค่าสถิติ $H_0 : B_i = 0$ ค่า Sig.T ที่คำนวณได้จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับค่า PIN ที่กำหนด ถ้า $Sig.T < PIN$ จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นจะถูกคัดเลือกเข้าไปในสมการ โดยจะเลือกตัวแปรอิสระที่มีค่า Sig.T ต่ำสุดแล้วจึงคำนวณค่า Sig.T แต่ละตัวใหม่อีกโดยคำนึงถึงตัวแปรอิสระที่มีค่า Sig.T ต่ำสุดอีกที เช่นนี้จนกว่าจะไม่มีตัวแปรเข้าไป

ในบางครั้งอาจไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีค่า Sig.T ตามที่กำหนด ทำให้ไม่มีตัวแปรอิสระใดที่จะถูกนำเข้าสมการ จึงอาจพิจารณาในอีกขั้นหนึ่ง โดยใช้คำสั่ง Enter ซึ่งเป็นการบังคับให้ตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าไปในสมการ โดยพิจารณาค่าความสัมพันธ์บางส่วน (Partial Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระส่วนที่เหลือนี้ตัวใดที่มีค่า (Partial Correlation) สูงสุดและมีค่า Tolerance อยู่ในขอบเขตที่กำหนดตัวแปรอิสระนั้นก็ถูกนำเข้ามาในสมการ การกำหนดค่า Tolerance ขึ้นเพื่อกำจัดตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นสูง (Multicollinearity) ให้ออกจากสมการ

Tolerance¹ คือ ค่าที่ใช้กำหนดความน่าจะเป็นที่จะตรวจสอบ

¹ รศ.ชูศักดิ์ อุดมศรี .อ.ศิริชัย พงษ์วิชัย "SPSS*" คณะพาณิชย์ศาสตร์
จุฬาฯ พ.ศ. 2528, หน้า 216

ความสัมพันธ์ของตัวอิสระก่อนที่จะเข้าไปในสมการว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่อยู่ในสมการก่อนแล้วหรือไม่ เพื่อขจัดปัญหาการเกิดการทับซ้อน (Multicollinearity) ซึ่งจะทําให้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (r^2) สูงเกินความเป็นจริง Tolerance ของตัวแปรอิสระหนึ่ง ๆ คำนวณได้จากสัดส่วนของความแปรปรวนจากตัวแปรอิสระนั้น ๆ กับความแปรปรวนของตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการตัวแปรอิสระที่จะผ่านเกณฑ์เข้าไปในสมการก่อนจะต้องมีค่า Tolerance น้อยที่สุด ซึ่งแสดงว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการน้อยที่สุดนั่นเอง ในที่นี้จะกำหนดค่า Tolerance เท่ากับ 0.01

(2) การกำจัดตัวแปรแบบถอยหลัง (Backward Elimination) การเลือกตามวิธีนี้จะนำตัวแปรอิสระทั้งหมดใส่เข้าไปในสมการ แล้วจะคัดตัวแปรอิสระออกจากสมการทีละตัว จนไม่สามารถคัดตัวแปรอิสระออกจากสมการได้อีก uly ใช้หลักเกณฑ์ของระดับนัยสำคัญ (Significant T; Sig.T) ที่กำหนด ใช้สัญลักษณ์ POUT ซึ่งกำหนดไว้ 0.10 จะคำนวณค่า Sig.T ของตัวแปรอิสระทีละตัวแล้วเปรียบเทียบ Sig.T ของแต่ละตัวแปรอิสระ Sig.T ของตัวแปรอิสระใดที่มีค่ามากที่สุดแสดงว่าโอกาสที่จะยอมรับสมมติฐาน $H_0 : B_i = 0, i = 1, 2, 3, \dots, n$ มีมากที่สุดคือตัวแปรอิสระนั้นควรจะถูกตัดออกจากสมการและจะคำนวณค่า Sig.T แต่ละตัวใหม่โดยไม่นำค่าของตัวแปรอิสระที่ถูกตัดออกไปมาคำนวณ แล้วจึงเริ่มตัดตัวแปรที่มี Sig.T มากที่สุดออกไปอีก ทําเช่นนี้จนกว่าจะไม่มี Sig.T ของตัวแปรอิสระใดมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ POUT ที่กำหนดคือ 0.10 จึงหยุดการคัดเลือกตัวแปรอิสระออกจากสมการ

(3) การถดถอยแบบขั้นบันได (Step-wise Regression) วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีที่รวมวิธีการถดถอยแบบไปข้างหน้า (Forward Selection) และการกำจัดตัวแปรแบบถอยหลัง (Backward Elimination) เข้าด้วยกันโดยจะคัดเลือกตัวแปรเข้ามาในสมการตามวิธีของการถดถอยแบบไปข้างหน้า ตัวแปรอิสระที่จะเข้ามาในสมการจะต้องมีค่า Sig.T น้อยกว่า PIN ที่กำหนดและมีค่าความสัมพันธ์บางส่วนในระดับสูงด้วย (Highest Partial Correlation) ซึ่งตัวแปรอิสระใดที่มีค่าความสัมพันธ์บางส่วนสูงที่สุดก็จะได้รับการนำมาในสมการก่อน เมื่อคัดตัวแปรอิสระเข้ามาในสมการจนหมดแล้วก็จะพิจารณาว่าตัวแปรอิสระในสมการตัวใดที่จะต้องถูกกำจัดออกจากสมการตามวิธีการกำจัดตัวแปรแบบถอยหลัง ซึ่งวัดโดยค่า POUT ที่กำหนด ถ้าค่า Sig.T ที่อยู่ในสมการมีค่ามากกว่า POUT ที่กำหนดไว้ตัวแปรอิสระนั้นก็จะต้องกำจัดออกจากสมการไปทําเช่นนี้จนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระใดที่จะเข้า หรือออกจากสมการ

อีก ในการกำหนดค่า PIN และ POUT นั้น จะต้องกำหนดค่า PIN ให้ต่ำกว่าค่า POUT เพื่อป้องกันการคัดตัวแปรซ้ำ ในที่นี้จะกำหนดค่า PIN มีค่าเท่ากับ 0.05 และ POUT มีค่าเท่ากับ 0.10

4.2 รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS*

การศึกษาครั้งนี้ จะทำการวิเคราะห์โดยสร้างแบบจำลองเชิงประจักษ์ 5 แบบจำลอง ขึ้นจากแนวความคิดในการค้นหัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อ ปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ และวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบ ค่าสั่งธนาคารฯ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ซึ่งคัดเลือกตัวแปรอิสระ ด้วยวิธี Step-wise Regression โดยมีรูปแบบจำลองในการศึกษาดังนี้

4.2.1 รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ครั้งที่ 1

เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่า ตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการ กำหนดวงเงินเก็บรักษาเฉลี่ยธนาคารออมสิน จะมีความสอดคล้องในการกำหนด วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสั่งธนาคารฯ หรือไม่

รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ถูกสร้างขึ้น เป็นดังนี้

$$\begin{aligned}
 y_x = & a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3 + b_4 x_4 \\
 & + b_5 x_5 + b_6 x_6 + b_7 x_7 + b_8 x_8 \\
 & + b_9 x_9 + b_{10} x_{10} + b_{11} x_{11} + b_{12} x_{12} \\
 & + b_{13} x_{13} + b_{14} x_{14} + b_{15} x_{15} + b_{16} x_{16} \\
 & + b_{17} x_{17} + b_{18} x_{18}
 \end{aligned}$$

โดยกำหนดให้

$$\begin{aligned}
 y_x &= \text{วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสั่งธนาคารฯเฉลี่ย} \\
 x_1 &= \text{ปริมาณเงินสดรับเฉลี่ย} \\
 x_2 &= \text{ปริมาณเงินโอนรับเฉลี่ย} \\
 x_3 &= \text{ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย} \\
 x_4 &= \text{ปริมาณเงินโอนจ่ายเฉลี่ย}
 \end{aligned}$$

- x5 = จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย
 x6 = จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย
 x7 = ลำดับชั้นสาขา
 x8 = จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
 x9 = จำนวนประชากรในเขตนั้น
 x10 = จำนวนระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด
 x11 = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน
 x12 = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคาร
 ออมสิน
 x13 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
 ออมสิน
 x14 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
 ออมสิน
 x15 = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคาร
 พาณิชย์เฉลี่ย
 x16 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนของธนาคาร
 พาณิชย์เฉลี่ย
 x17 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
 พาณิชย์เฉลี่ย
 x18 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
 พาณิชย์เฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* โดยวิธี
 Step-wise Regression จะแสดงค่าต่าง ๆ ในตารางที่ 4.1

VARIABLES	STEP 1	STEP 2	STEP 3	STEP 4
CONSTANT	2120626.6674	1675291.0746	1635715.3448	1662466.8869
X7	-553753.5783 (.0000)*	-418058.6981 (.0000)*	-401283.3939 (.0000)*	-491762.4458 (.0000)*
X2		.011915	.007867	.008700
X3		(.0000)*	(.0044)*	(.0017)*
X10			.030707	.029347
			(.0085)*	(.0115)*
Multiple R	.31343	.38256	.39835	.41193
R Square	.09824	.14635	.15868	.16969
Signif F	.0000	.0000	.0000	.0000

* ค่าในวงเล็บคือ Sig T

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 1
เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression

จากตารางที่ 4.1 พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารออมสิน (y_x) ประกอบด้วย ลำดับชั้นสาขา (x_1) ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย (x_2) ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย (x_3) และ ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด (x_{10}) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ตัวแปรอิสระตัวที่หนึ่งที่เข้ามาในสมการ คือ ลำดับชั้นสาขา (x_1) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ -491762.4458 แสดงให้เห็นว่าลำดับชั้นสาขา จะแปรผัน ในทิศทางตรงกันข้ามกับวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ กล่าวคือ ถ้าลำดับชั้นสาขามีค่าน้อย วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่ามาก ในทางตรงกันข้ามถ้าลำดับชั้นสาขามีค่ามาก วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ

ตัวแปรอิสระตัวที่สองที่เข้ามาในสมการ คือ ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย (x_2) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 0.008700 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ กล่าวคือ ถ้าปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยมีค่าน้อยวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยมีค่ามาก วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่ามากด้วย

ตัวแปรอิสระตัวที่สามที่เข้ามาในสมการคือ ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย (x_3) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 0.029347 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ กล่าวคือ ถ้าปริมาณเงินจ่ายเฉลี่ยมีค่าน้อย วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าปริมาณเงินจ่ายเฉลี่ยมีค่ามาก วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สี่ที่เข้ามาในสมการ คือ ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด (x_{10}) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 3426.796953 แสดงให้เห็นว่าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ กล่าวคือ ถ้าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีค่าน้อย วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้าม ถ้าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีค่ามากวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบค่าสิ่งธนาคารฯ จะมีค่ามากด้วยเช่นกัน

ค่าคงที่ของสมการถดถอยมีค่าเท่ากับ 1662466.8869 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.41193 และค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าเท่ากับ 0.16996 หรือร้อยละ 16.96

รูปแบบของสมการถดถอยที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$y_x = 1662466.8869 - 491762.4458x_7 + 0.008700x_2 \\ + 0.029347x_3 + 3426.796953x_{10}$$

แม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ที่ได้จากการวิเคราะห์จะมีความสำคัญ แต่ค่าต่ำ แสดงให้เห็นว่าหลักเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ยังไม่เหมาะสมก็ตามแต่ผลการวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงของธนาคารประการหนึ่งกล่าวคือปัจจุบันผู้บริหารธนาคารออมสินฯ ลำดับชั้นสาขา เป็นตัวแปรหลักในการพิจารณา กำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ โดยผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ ลำดับชั้นสาขา (x_7) เป็นตัวแปรตัวแรกที่ถูกรับเข้าสู่อสมการถดถอย

4.2.2 รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ครั้งที่ 2

เนื่องจากปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ย (y) ซึ่งกำหนดขึ้นมาจากตัวแปรอิสระ ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย (x_1) ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย (x_2) ปริมาณเงินสจดจ่ายเฉลี่ย (x_3) และปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย (x_4) โดยจะพิจารณาประกอบปัจจัยคุ้มครอง (Safety factor) ร้อยละ 10 ตามการสัมภาษณ์ผู้บริหารธนาคารออมสิน ดังนั้น การวิเคราะห์นี้จะไม่นำตัวแปรอิสระข้างต้นมาพิจารณาด้วยการวิเคราะห์นี้ จะเป็นการพิจารณาถึงปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือเฉลี่ย (y) ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อจะค้นหาปัจจัยในการกำหนดปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ย (y) ของธนาคารออมสิน

รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ถูกสร้างขึ้น เป็นดังนี้

$$y = a + b_5 x_5 + b_6 x_6 + b_7 x_7 + b_8 x_8 \\ + b_9 x_9 + b_{10} x_{10} + b_{11} x_{11} + b_{12} x_{12} \\ + b_{13} x_{13} + b_{14} x_{14} + b_{15} x_{15} + b_{16} x_{16} \\ + b_{17} x_{17} + b_{18} x_{18}$$

โดยกำหนดค่าให้

$$y = \text{ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ย}$$

$$x_5 = \text{จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย}$$

- x₆ = จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวนเฉลี่ย
- x₇ = ลำดับชั้นสาขา
- x₈ = จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
- x₉ = จำนวนประชากรในเขตนั้น
- x₁₀ = จำนวนระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด
- x₁₁ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน
- x₁₂ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคาร
ออมสิน
- x₁₃ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
ออมสิน
- x₁₄ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
ออมสิน
- x₁₅ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₆ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₇ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₈ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย

ผลจากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* โดยวิธี
Step-wise Regression จะแสดงค่าต่าง ๆ ในตารางที่ 4.2

VARIABLES	STEP 1
CONSTANT	190273.0873
B	158.916699 (.0421)*
Multiple R	.09281
R Square	.00861
Signif F	.0421

* ค่าทวนงเก็บคือ sig T

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 2
เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression

จากตารางที่ 4.2 พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ย (y) มีเพียงตัวแปรเดียวคือจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย (x_6) โดยบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับ ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยกล่าวคือ ถ้าจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยมีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณคงเหลือสาขาเฉลี่ยมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้าม ถ้าจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยมีค่ามากจะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยมีค่ามากด้วย สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.0928 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจมีค่าเท่ากับ 0.00861 หรือร้อยละ 0.86 ซึ่งมีค่าน้อยการวิเคราะห์นั้นจึงยังไม่สามารถที่จะค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยของธนาคารออมสินได้

ดังนั้นรูปแบบสมการถดถอยที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$y = 190273.0872 + 158.916699x_6$$

4.2.3 รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ครั้งที่ 3

จากการวิเคราะห์ครั้งที่สอง เป็นการสร้างปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยขึ้นจาก ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย ปริมาณเงินโอนรับเฉลี่ย ปริมาณเงินสจ่ายเฉลี่ย ปริมาณเงินโอนจ่ายเฉลี่ย บวกกับ ปัจจัยคุ้มครอง (Safety factor) ร้อยละ 10 ในขั้นตอนนี้จะพิจารณาว่าเฉพาะปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย (x_1) เท่านั้นที่มีผลกระทบต่อ การกำหนดปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยหรือไม่

รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ถูกสร้างขึ้น เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} y &= a + b_5 x_5 + b_6 x_6 + b_7 x_7 + b_8 x_8 \\ &\quad + b_9 x_9 + b_{10} x_{10} + b_{11} x_{11} + b_{12} x_{12} \\ &\quad + b_{13} x_{13} + b_{14} x_{14} + b_{15} x_{15} + b_{16} x_{16} \\ &\quad + b_{17} x_{17} + b_{18} x_{18} \end{aligned}$$

โดยกำหนดให้

$$\begin{aligned} y &= x_1 = \text{ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย} \\ x_5 &= \text{จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย} \\ x_6 &= \text{จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย} \\ x_7 &= \text{ลำดับชั้นสาขา} \end{aligned}$$

- x₈ = จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
- x₉ = จำนวนประชากรในเขตนั้น
- x₁₀ = จำนวนระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด
- x₁₁ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน
- x₁₂ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคาร
ออมสิน
- x₁₃ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
ออมสิน
- x₁₄ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
ออมสิน
- x₁₅ = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₆ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₇ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย
- x₁₈ = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
พาณิชย์เฉลี่ย

ผลจากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS[®] โดยวิธี
Step-wise Regression จะแสดงค่าต่าง ๆ ในตารางที่ 4.3

VARIABLES	STEP 1	STEP 2	STEP 3
CONSTANT	8945450.6473	21283112.929	20267452.023
B	2172.303534 (.0000)*	1795.748378 (.0000)*	1776.666403 (.0000)*
X5			
X7		-7915186.495 (.0000)*	-5592024.420 (.0074)*
X10			-83385.59000 (.0113)*
Multiple R	.31694	.36426	.37987
R Square	.10045	.13269	.14430
Signif F	.0000	.0000	.0000

* ค่าท่วงเล็บคือ Sig T

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 3
เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression

จากตารางที่ 4.3 พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย (x_1) ประกอบด้วย จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย (x_5) ลำดับชั้นสาขา (x_7) และระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด (x_{10}) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ตัวแปรอิสระตัวหนึ่งที่เข้ามาในสมการ คือ จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย (x_5) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 1776.666403 แสดงให้เห็นว่าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย กล่าวคือ ถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยมีค่าน้อยจะมีผลทำให้ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้าม ถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยมีค่ามาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สองที่เข้ามาในสมการ คือ ลำดับชั้นสาขา (x_7) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ -5592024.420 แสดงให้เห็นว่าลำดับชั้นสาขาจะแปรผันในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย กล่าวคือถ้าลำดับชั้นสาขามีค่าน้อย ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยจะมีค่ามาก ในทางตรงกันข้ามถ้าลำดับชั้นสาขามีค่ามาก ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยจะมีค่าน้อย

ตัวแปรอิสระตัวที่สามที่เข้ามาในสมการ คือ ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด (x_{10}) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ -83385.59 แสดงให้เห็นว่าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด จะแปรผันในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย กล่าวคือ ถ้าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีค่าน้อย ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยจะมีค่ามากในทางตรงกันข้าม ถ้าระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีค่ามาก ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยจะมีค่าน้อยด้วย

ค่าคงที่ของสมการถดถอยมีค่าเท่ากับ 20267452.023 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.45890 และค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าเท่ากับ 0.14430 หรือร้อยละ 14.43 ซึ่งอธิบายได้ว่าปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย (x_1) ยังไม่ใช่ตัวแปร หรือปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยของธนาคารแห่งนี้เนื่องมาจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) มีค่าต่ำเกินไป

ดังนั้นรูปแบบสมการถดถอยที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$y = 20267452.023 + 1776.666403x_5 - 5592024.420x_7 - 83385.5900x_{10}$$

4.2.4 รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ครั้งที่ 4

จากการวิเคราะห์ครั้งที่สอง เป็นการสร้างปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยขึ้นจาก ปริมาณเงินสดรับเฉลี่ย ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย บวกกับ ปัจจัยคุ้มครอง (Safety factor) ร้อยละ 10 ในขั้นตอนนี้จะพิจารณาว่า เฉพาะปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย (x_3) เท่านั้นที่มีผลกระทบต่อการกำหนดปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยหรือไม่

รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ถูกสร้างขึ้น เป็นดังนี้

$$y = a + b_5 x_5 + b_6 x_6 + b_7 x_7 + b_8 x_8 + b_9 x_9 + b_{10} x_{10} + b_{11} x_{11} + b_{12} x_{12} + b_{13} x_{13} + b_{14} x_{14} + b_{15} x_{15} + b_{16} x_{16} + b_{17} x_{17} + b_{18} x_{18}$$

โดยกำหนดค่าให้

- $y = x_3 =$ ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย
 $x_5 =$ จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย
 $x_6 =$ จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย
 $x_7 =$ ลำดับชั้นสาขา
 $x_8 =$ จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียง
 $x_9 =$ จำนวนประชากรในเขตนั้น
 $x_{10} =$ จำนวนระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัด
 $x_{11} =$ อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน
 $x_{12} =$ อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสิน
 $x_{13} =$ อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน
 $x_{14} =$ อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคารออมสิน
 $x_{15} =$ อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย

- x16 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
- x17 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย
- x18 = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย

ผลจากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* โดยวิธี Step-wise Regression จะแสดงค่าต่าง ๆ ในตารางที่ 4.4

VARIABLES	STEP 1	STEP 2	STEP 3	STEP 4	STEP 5
CONSTANT	291.376998	-9564495.487	-26087066.16	-26509568.12	-25004467.43
B	X ₆	1049532.7772 (.0000)*	293.697845 (.0000)*	201.385595 (.0000)*	154.810967 (.0014)*
	X ₁₂	1301694.0814 (.0000)*	61092180.334 (.0002)*	65254006.889 (.0000)*	65521583.927 (.0000)*
	X ₁₃		-54210431.62 (.0002)*	-58169634.51 (.0001)*	-58430029.23 (.0001)*
	X ₅			227.052864 (.0015)*	233.790145 (.0010)*
	X ₇				-872618.3147 (.0199)*
Multiple R	.35869	.400600	.42938	.44889	.45890
R Square	.12866	.16048	.18436	.20150	.21059
Signif F	.0000	.0000	.0000	.0000	.0000

* ค่าบางงเล็บคือ Sig T

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ครั้งที่ 4
เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression

จากตารางที่ 4.4 พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย (x_3) ประกอบด้วย จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยเฉลี่ย (x_6) อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสิน (x_{12}) อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน (x_{13}) จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย (x_5) และ ลำดับชั้นสาขา (x_7) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ตัวแปรอิสระตัวที่หนึ่งที่เข้ามาในสมการ คือ จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย (x_6) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 154.810967 แสดงให้เห็นว่าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย กล่าวคือ ถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยน้อยจะมีผลทำให้ ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยมาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สองที่เข้ามาในสมการ คือ อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสิน (x_{12}) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 65521583.927 แสดงให้เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสินจะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสินมีค่าน้อยจะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามอัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคารออมสินมีค่ามาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สามที่เข้ามาในสมการ คือ อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน (x_{13}) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ -58430029.23 แสดงให้เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน จะแปรผันในทิศทางกันข้ามกับปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน มีค่าน้อยปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยจะมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามอัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคารออมสิน มีค่ามากปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยจะมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สี่ที่เข้ามาในสมการ คือ จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย (x_5) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 233.790145 แสดงให้เห็นว่าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ย จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย กล่าวคือ ถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยมีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าจำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยมีค่ามาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่ห้าที่เข้ามาในสมการ คือ ลำดับชั้นสาขา (x_7) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ -872618.3147 แสดงให้เห็นว่าลำดับชั้น

สาขาจะแปรผันในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยกล่าวคือ ถ้าลำดับชั้นสาขามีค่าน้อยจะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่ามาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าลำดับชั้นสาขามีค่ามากจะมีผลทำให้ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยมีค่าน้อยด้วย

ค่าคงที่ของสมการถดถอยมีค่าเท่ากับ -25004467.43 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.45890 และค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าเท่ากับ 0.21059 หรือร้อยละ 21.05 ซึ่งอธิบายได้ว่าปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย (x_3) ยังไม่ชัดเจนแปร หรือปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยของธนาคารฯ ทั้งนี้เนื่องมาจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) มีค่าต่ำเกินไป

รูปแบบสมการถดถอยที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$y = -25004467.43 + 154.810967x_6 + 65521583.927x_{12} - 58430029.23x_{13} + 233.790145x_5 - 872618.3147 x_7$$

4.2.5 รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์และการวิเคราะห์ครั้งที่ 5

วิธีคาบเกี่ยวของเวลา (Lag-Time) เป็นวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาพิจารณา ข้อมูลกล่าวคือ ข้อมูลในอดีตจะมีผลในการพยากรณ์ข้อมูลในอนาคต ซึ่งอาจเปรียบเทียบได้กับ การขับรถให้ปลอดภัยโดยมองดูรถข้างหลังในกระจกมองหลังนั่นเอง สำหรับข้อมูลของธนาคารออมสินในปี 2535 จะเป็นข้อมูลในอดีตที่จะใช้ในการพยากรณ์ข้อมูลที่ต้องการในอนาคต โดยพิจารณากำหนดวงเงินเก็บรักษาเฉลี่ย ขึ้นจากปริมาณเงินสดรับเฉลี่ย (x_1) ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย (x_2) ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ย (x_3) และปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย (x_4) ประกอบกับปัจจัยคุ้มครอง (Safety factor) คล้ายกับการวิเคราะห์ครั้งที่ 2 แต่แตกต่างกันที่การวิเคราะห์ครั้งนี้ จะนำเอาการคาบเกี่ยวของเวลา (Lag-Time) มาพิจารณาประกอบด้วย

รูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ถูกสร้างขึ้น เป็นดังนี้

$$y_t = a_0 + a_1 x_{1,t-1} + a_2 x_{2,t-1} + a_3 x_{3,t-1} + \dots + a_n x_{n,t-1}$$

โดยที่

- y_t = ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยรายไตรมาสปัจจุบัน
 x_1 = ปริมาณเงินสคริปเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_2 = ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_3 = ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_4 = ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_5 = จำนวนบัญชีคงเหลือเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_6 = จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_7 = อันดับของธนาคารออมสินไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_8 = จำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียงไตรมาสก่อน
 $t-1$ หน้า
 x_9 = จำนวนประชากรในเขตนั้นไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 $t-1$
 x_{10} = จำนวนระยะทางจากตัวจังหวัดถึงธนาคารออมสิน
 $t-1$ ไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 x_{11} = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารออมสิน
 $t-1$ ไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 x_{12} = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกพิเศษของธนาคาร
 $t-1$ ออมสินไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 x_{13} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
 $t-1$ ออมสินไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 x_{14} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
 $t-1$ ออมสินไตรมาสก่อนหน้านี้นี้
 x_{15} = อัตราดอกเบี้ยประเภทเพื่อเรียกของธนาคารพาณิชย์
 $t-1$ เฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้านี้นี้

x_{16} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 3 เดือนของธนาคาร
 $t-1$ พาณิश्य์เฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

x_{17} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 6 เดือนของธนาคาร
 $t-1$ พาณิश्य์เฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

x_{18} = อัตราดอกเบี้ยประเภทประจำ 12 เดือนของธนาคาร
 $t-1$ พาณิश्य์เฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

ถ้า t มีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 4 ในกรณีที่ค่า t เป็นศูนย์ หมายความว่าถึงไตรมาสที่ 4 ของปีที่แล้ว

ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* โดยวิธี Step-wise Regression จะแสดงค่าต่าง ๆ ในตารางที่ 4.5

VARIABLES	STEP 1	STEP 2	STEP 3	STEP 4	STEP 5
CONSTANT	-1039150.207	746569.27269	-182100.0708	-467013.3164	595584.61508
B	X1	.118109 (.0000)*	.521189 (.0000)*	.491518 (.0000)*	.495458 (.0000)*
	X2	-.327143 (.0000)*	-.435639 (.0000)*	-.467669 (.0000)*	-.453680 (.0000)*
	X4		-.561477 (.0000)*	-.574094 (.0000)*	-.597228 (.0000)*
	X3			.466108 (.0000)*	.504072 (.0000)*
	X6				-166.599969 (.0269)*
	Multiple R	.25668	.49706	.62096	.64218
R Square	.06588	.24707	.38560	.41239	.41844
Signif F	.0000	.0000	.0000	.0000	.0000

* ค่าทวนวงเล็บคือ Sig T
 ตารางที่ 4.5 แสดงค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ครั้งที่ 5
 เรียงตามลำดับตัวแปรที่ถูกคัดเลือกด้วยวิธี Step-wise Regression

จากตารางที่ 4.5 พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินเก็บรักษาเฉลี่ย (y_c) ในไตรมาสปัจจุบันประกอบด้วย ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย (x_1) ในไตรมาสก่อนหน้า ปริมาณเงินรอนเฉลี่ย (x_2) ในไตรมาสก่อนหน้า ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย (x_4) ในไตรมาสก่อนหน้า ปริมาณเงินสคจ่ายเฉลี่ย (x_3) ในไตรมาสก่อนหน้า และจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ย (x_6) ในไตรมาสก่อนหน้า ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ตัวแปรอิสระตัวหนึ่งที่เข้ามาในสมการ คือ ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ย ในไตรมาสก่อนหน้า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนี้มีค่าเท่ากับ 0.495458 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้า จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบัน กล่าวคือถ้าปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้ามีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่าน้อยในทางตรงกันข้าม ถ้าปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้ามีค่ามากจะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สองที่เข้ามาในสมการ คือ ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ย ในไตรมาสก่อนหน้า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนี้มีค่าเท่ากับ -0.45368 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้า จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันเฉลี่ย กล่าวคือถ้าปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้ามีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่าน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้ามีค่ามาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่ามาก

ตัวแปรอิสระตัวที่สามที่เข้ามาในสมการ คือ ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ย ในไตรมาสก่อนหน้า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนี้มีค่าเท่ากับ -0.597228 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้า จะแปรผันในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบัน กล่าวคือ ถ้าปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้ามีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่ามาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้ามีค่ามาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่าน้อยด้วย

ตัวแปรอิสระตัวที่สี่ที่เข้ามาในสมการ คือ ปริมาณเงินสคจ่ายเฉลี่ย ในไตรมาสก่อนหน้า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรนี้มีค่าเท่ากับ 0.504072 แสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินสคจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้า จะแปรผันในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบัน กล่าวคือ ถ้าปริมาณเงินสค

จ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้านี้นี้มีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่ามาก ในทางตรงกันข้ามถ้าปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้านี้นี้มีค่าน้อย จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่าน้อยด้วย

ตัวแปรอิสระตัวที่ห้าที่เข้ามาในสมการ คือ จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้านี้นี้ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ -166.599969 แสดงให้เห็นว่า จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้านี้นี้ จะแปรผันในทิศทางตรงกันข้ามกับ ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบัน กล่าวคือ ถ้าจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้านี้นี้ มีค่าน้อยจะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่ามาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยในไตรมาสก่อนหน้านี้นี้มีค่ามาก จะมีผลทำให้ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบันมีค่าน้อยด้วย

ค่าคงที่ของสมการถดถอยมีค่าเท่ากับ 595584.61508 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.64687 และค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าเท่ากับ 0.41844 หรือร้อยละ 41.84 ถึงแม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ที่ได้จะมีค่าต่ำแต่ก็เป็นค่าที่ดีที่สุดวิเคราะห์ทั้งหมด ดังนั้นการนำเอาวิธีการพิจารณาการคาบเกี่ยวของเวลา (Lag-Time) มาพิจารณาประกอบจึงเป็นวิธีที่มีเหตุผล

รูปแบบสมการถดถอยที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$y_t = 595584.61508 + 0.495458x_{1,t-1} - 0.453680x_{2,t-1} - 0.597228x_{4,t-1} + 0.504072x_3 - 166.599969x_6$$

บทที่ 5
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการปริมาณเงินคงเหลือของสาขานาการออมสินและรูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อทดสอบและค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขานาการฯ โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่หนึ่ง เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์ที่ว่า การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารนั้นสอดคล้องกับปริมาณเงินสดรับและปริมาณเงินสดจ่ายของสาขานาการออมสินหรือไม่ เนื่องจากในการปฏิบัติของธนาคารฯ ปัจจุบันผู้บริหารธนาคารฯ พิจารณากำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จากลำดับชั้นสาขานาการฯ โดยเมื่อสาขาเปิดใหม่ธนาคารฯ จะพิจารณาให้วงเงินเก็บรักษา 500,000 บาทโดยสาขาเปิดใหม่จะมีลำดับชั้นสาขา 3 ซึ่งการพิจารณาปรับเปลี่ยนวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งของธนาคารฯ จะถือเป็นคำสั่งปฏิบัติจนกว่าจะเกิดการขาดแคลนวงเงิน ซึ่งสาขานาการฯ จะทำรายงานแจ้งให้สำนักงานใหญ่ทราบผู้บริหารธนาคารฯ จะดำเนินการพิจารณาเพิ่มวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ โดยพิจารณาจากรายงานปริมาณเงินสดจ่ายย้อนหลังสามเดือนซึ่งปริมาณเงินสดคงเหลือสาขานาการฯ นั้นไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาประกอบ ดังนั้นการวิเคราะห์จะเป็นตัวทดสอบถึงวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 และค้นหาว่า ปัจจัยอะไรที่มีผลกระทบต่อวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ผลการวิเคราะห์พบว่า การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ไม่สอดคล้องกับปริมาณเงินสดรับและปริมาณเงินสดจ่ายแต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ อื่น ๆ นั้นมีผลกระทบน้อยมาก เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) มีค่าต่ำเกินไป อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ในปัจจุบันพิจารณาจากลำดับชั้นสาขานาการฯ เป็นสำคัญตรงกับ การให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารธนาคารฯ

ขั้นตอนที่สอง เป็นการวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

ปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ โดยสร้างปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ จากปริมาณเงินสดรับรวมกับ ปริมาณเงินโอนรับ หักด้วยปริมาณเงินสดจ่ายรวมกับปริมาณเงินโอนจ่าย ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ต่ำ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่นำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้น้อย นั่นคือ ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใส่ไว้ในสมการยังไม่สามารถใช้เป็นปัจจัยในการกำหนดปริมาณเงินคงเหลือของสาขาฯ ได้

ขั้นตอนที่สาม เพื่อศึกษาให้ชัดเจนต่อไปอีกว่าด้วยเหตุที่ปริมาณเงินคงเหลือของสาขาประกอบด้วยส่วนที่เป็นกระแสเงินไหลเข้าของสาขา (ปริมาณเงินสดรับรวมกับปริมาณเงินโอนรับ) หักด้วยกระแสเงินไหลออก (ปริมาณเงินสดจ่ายรวมกับปริมาณเงินโอนจ่าย) ในขั้นตอนที่สอง ดังนั้นจึงพิจารณาแยกออกมาเฉพาะกระแสเงินไหลเข้า (Cash in flow) ของสาขาธนาคารฯ ซึ่งใช้ปริมาณเงินสดรับของสาขาธนาคารฯ เป็นตัวแปรตาม โดยทดสอบว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินสดรับ แต่ผลการวิเคราะห์ไม่สอดคล้อง เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ต่ำ ดังนั้นผลสรุปจึงไม่สามารถหาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินสดรับได้

ขั้นตอนที่สี่ เป็นการศึกษาเช่นเดียวกันกับขั้นตอนที่สาม แต่พิจารณาด้านกระแสเงินไหลออก (Cash out flow) ของสาขาธนาคารฯ โดยใช้ปริมาณเงินสดจ่ายเป็นตัวแปรตามผลการวิเคราะห์ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ต่ำ ดังนั้นผลสรุปจึงไม่สามารถหาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินสดรับได้

จากผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่สอง , สาม และสี่ สรุปได้ว่ายังไม่สามารถหาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ ได้

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ทั้งสี่ขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกัน ดังนั้นการวิเคราะห์ครั้งที่ห้าจึงนำแนวความคิดเกี่ยวกับการคาบเกี่ยวของเวลา (Lag time) มาช่วยในการวิเคราะห์โดยสร้างปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ จากปริมาณเงินสดรับ ปริมาณเงินโอนรับ ปริมาณเงินสดจ่าย และปริมาณเงินโอนจ่าย หากการวิเคราะห์ร่วมกับ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ ด้วยวิธีการคาบเกี่ยวของเวลา ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ยังมีค่าไม่สูงเท่าที่ควร ($r^2 = 0.41844$) แต่ก็ก็เป็นผลการวิเคราะห์ที่ดีที่สุดในการวิจัยครั้งนี้โดยปัจจัยที่ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการประกอบด้วย

ปริมาณเงินสดรับ ปริมาณเงินรอนรับ ปริมาณเงินสดจ่าย ปริมาณเงินรอนจ่าย
จำนวนบัญชีเคลื่อนไหว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปริมาณเงินสดของสาขาน่าจะถูกนำมา
พิจารณา ในการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ
สำหรับรูปแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่เหมาะสมที่สุด ณ ขั้นตอนที่ยี่ห้า เป็นต้น

$$y_t = 595584.61508 + 0.495458x_{1,t-1} - 0.453680x_{2,t-1} - 0.597228x_{4,t-1} \\ + 0.504072x_{3,t-1} - 166.599969x_{6,t-1}$$

โดยที่

y_t = ปริมาณเงินคงเหลือสาขาเฉลี่ยในไตรมาสปัจจุบัน

$x_{1,t-1}$ = ปริมาณเงินสดรับเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

$x_{2,t-1}$ = ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

$x_{3,t-1}$ = ปริมาณเงินสดจ่ายเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

$x_{4,t-1}$ = ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

$x_{6,t-1}$ = จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้า

ค่า t มีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 4 ในกรณีที่ค่า t เป็นศูนย์ หมายความว่าถึง
ไตรมาสที่ 4 ของปีที่แล้ว

อย่างไรก็ตาม สมการดังกล่าวมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสีนใจ (r^2)
ต่ำ จึงไม่สามารถใช้เป็นสมการตัวแทนของสาขาธนาคารฯ เพื่อใช้ในการประมาณ
ปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ

จากแนวความคิดที่กล่าวถึงในบทที่ 3 และผลการวิเคราะห์แบบจำลอง
เชิงประจักษ์ทั้งห้า ทำให้ทราบว่าปัจจัยต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อ

ปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปริมาณเงินสตรับและปริมาณเงินรอนรับมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา

ปริมาณเงินสดจ่ายและปริมาณเงินรอนจ่าย มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา

จำนวนบัญชีคงเหลือและจำนวนบัญชีเคลื่อนไหวมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา

ลำดับชั้นของสาขา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา

ส่วนจำนวนธนาคารพาณิชย์ในบริเวณใกล้เคียงและจำนวนประชากรในเขตนั้นไม่สามารถวิเคราะห์ได้ เนื่องจากตัวแปรทั้งคู่ไม่ได้ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย

ระยะทางจากสาขาถึงตัวจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา

อัตราดอกเบี้ย มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินคงเหลือของสาขา

ถึงแม้ว่าการวิเคราะห์ทั้ง 5 ขั้นตอน จะให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ต่ำ แต่จากการศึกษาข้อมูลก็ทำให้พบข้อเท็จจริงหลายประการที่จะมีผลทำให้ข้อมูลเบี่ยงเบนไป ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้บริการของลูกค้าธนาคารฯ ในแต่ละสาขาแตกต่างกัน บางสาขาลูกค้าจะมีพฤติกรรมการถอนเงินฝากจากธนาคารฯ เป็นลักษณะฤดูกาล เช่นสาขาพญา ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนต่างจังหวัดที่มาทำงานในพญาจะมีพฤติกรรมการถอนเงินเป็นส่วนใหญ่ในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลสงกรานต์ หรือ เทศกาลวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น จากข้อเท็จจริงอันนี้ทำให้สาขาทราบว่าควรจะสำรองเงินเพื่อรองรับการถอนของลูกค้าไว้เมื่อใด ซึ่งจะแตกต่างจากสาขาอื่น ๆ ที่ไม่สามารถทราบว่าลูกค้าจะมาใช้บริการถอนเงินเมื่อใด

2. ลูกค้าส่วนใหญ่ในบางสาขาจะเป็นเด็ก เช่นสาขาที่อยู่ใกล้กับโรงเรียน ซึ่งจะมีพฤติกรรมการฝากเงินเป็นส่วนใหญ่ การใช้บริการถอนเงินจะเกิดขึ้นน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากธนาคารฯ มีนโยบายสนับสนุนการออมของเยาวชน โดยเยาวชนต้องมาฝากเงินด้วยตนเองในทุกวันพฤหัสบดีหรือวันเสาร์จะได้รับแจก

บัตรรูปภาพที่มีหมายเลขสีแดงอยู่ด้านหลัง เมื่อครบหนึ่งปีธนาคารฯ ก็จะออกรางวัล แจกทุนการศึกษาแก่เยาวชนที่หมายเลขสีแดงตรงกับหมายเลขรางวัลที่ออก จึงทำ ให้ธนาคารฯ ไม่ต้องสำรวจไว้มากนัก

3. อัตราดอกเบี้ย โดยส่วนใหญ่ผู้ฝากเงินกับธนาคารฯ จะเป็นผู้ใช้บริการในบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียกเป็นสำคัญ เนื่องมาจากธนาคารออมสิน เป็นธนาคารเดียวในประเทศไทย ที่ไม่เก็บภาษีในบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก ดังนั้นการพิจารณาทั้งอัตราดอกเบี้ย และประเภทเงินฝาก อาจจะพิจารณาถึง บัญชีเงินฝากในประเภทเพื่อเรียกแต่เพียงอย่างเดียวก็ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนใหญ่

4. พฤติกรรมบางอย่างที่เกิดจากการสังเกตของนักลงทุน ซึ่งมองเห็น ผลประโยชน์ที่จะได้จากการลงทุนกับธนาคารออมสินในบางช่วงเวลา อย่างเช่น ในอดีตที่ผ่านมาเมื่อประมาณ 2 ปีก่อน เคยมีเหตุการณ์นักลงทุนนำเงินมาซื้อสลาก ออมสินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเกิดความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนจากการ ฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ กับผลตอบแทนจากการลงทุนในสลากออมสิน ปริมาณ กระแสเงินสดจึงไหลเข้าสู่ธนาคารฯ มาก แต่อย่างไรก็ตามธนาคารฯ ไม่ สามารถนำปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นหาผลประโยชน์ได้เนื่องจากกระทรวงการคลังมิได้ มีนโยบายให้ธนาคารออมสินดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ดังนั้นเพื่อให้ปริมาณกระแสเงิน สดปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติ ผู้บริหารธนาคารฯ จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้ ผลตอบแทนของสลากออมสิน โดยกำหนดรางวัลตอบแทนที่ลดลง จึงเป็นผลทำให้ นักลงทุนต่างพากันถอนเงินลงทุนในสลากออมสินออกไป ปริมาณกระแสเงินสดของ ธนาคารฯ จึงลดลงเข้าสู่ภาวะปกติ ด้วยเหตุการณ์ที่กล่าวข้างต้นจึงก่อให้เกิด พฤติกรรมเบี่ยงเบนในการลงทุน เป็นผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากกว่าปกติ ของกระแสเงินสด ซึ่งมีผลกระทบต่อข้อกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตาม ระเบียบคำสั่งธนาคารฯ

จากการศึกษาและค้นหาปัจจัยที่คาดว่า จะมีผลกระทบต่อปริมาณเงิน คงเหลือของสาขานาคารฯ ทำให้ได้พบข้อเท็จจริง และแนวความคิดหลาย ประการที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อธนาคารฯ ในรูปแบบเอกสารทางวิชาการฉบับหนึ่ง จึงใคร่ขอเสนอข้อเสนอแนะบางประการต่อธนาคารฯ ดังต่อไปนี้

1. จากการที่ธนาคารฯ กำลังพัฒนาตนเองสู่ความเป็นธนาคารเชิง พาณิชย์ โดยปรับปรุงโครงสร้างทางการบริหาร และการดำเนินงานหลาย ประการ เริ่มดำเนินการธุรกิจการให้สินเชื่อและการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นการปรับปรุง

ทางด้านวงเงินเก็บรักษาของสาขาธนาคารฯ จึงมีส่วนช่วยในการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น ถ้าสาขาธนาคารฯ ไม่ต้องถือเงินเก็บรักษาไว้มากเกินไป และการจะช่วยให้สาขาธนาคารฯ ไม่ต้องถือเงินไว้มากเกินไปประการหนึ่ง คือการพิจารณา กำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ต้องพิจารณาบ่อยครั้งมากขึ้น เพื่อจะได้ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ปรับตัวเข้าสู่ปริมาณที่เหมาะสมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารเงินสดของสาขาธนาคารฯ เพิ่มขึ้น

2. ในการพิจารณากำหนด วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ในปัจจุบันพิจารณาจากลำดับชั้นสาขา เป็นสำคัญ ซึ่งธนาคารฯ มิได้นำปริมาณเงินสดของสาขาธนาคารฯ อันประกอบด้วย ปริมาณเงินสดรับ ปริมาณเงินโอนรับ ปริมาณเงินสดจ่าย ปริมาณเงินโอนจ่าย มาพิจารณาซึ่งในความเป็นจริงแล้วธนาคารฯ ควรจะกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ตามการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดของสาขาธนาคารฯ และสาขาธนาคารฯ จะได้มีต้องดำรงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ไว้มากเกินความจำเป็น และสามารถนำเงินส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ในการกระจายสินเชื่อของสาขาธนาคารฯ ตามนโยบายของผู้บริหารธนาคารฯ ในปัจจุบัน

3. ในการพิจารณาปรับปรุง วงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ในปัจจุบันธนาคารฯ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของปริมาณเงินสดจ่ายของสาขา แต่เพียงอย่างเดียวย้อนหลัง 3 เดือน แล้วนำมาเฉลี่ยรายวันผลที่ได้นำมา เปรียบเทียบกับวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ถ้าผลที่ได้มากกว่า จะดำเนินการเพิ่มวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ดังนั้นในการพิจารณาปรับปรุงวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จึงมิได้นำข้อมูลของปริมาณเงินสดของสาขาธนาคารฯ มาพิจารณาประกอบ แต่พฤติกรรมการใช้บริการของลูกค้าธนาคารฯ ในแต่ละวันลูกค้าธนาคารฯ นอกจากจะมาใช้บริการถอนเงินแล้วยังมีลูกค้าบางส่วนนำเงินมาฝากไว้กับสาขาธนาคารฯ ด้วย การพิจารณาปรับปรุงวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จึงควรคิดถึงผลเสียจากปริมาณเงินคงเหลือของสาขาธนาคารฯ

4. นอกจากจะพิจารณาวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ จากปริมาณเงินสดของสาขาธนาคารฯ แล้ว ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์

(Economic Factor) ควรจะนำมาพิจารณาประกอบเพิ่มมากขึ้น ในการวิจัยได้นำปัจจัยด้านประชากรและระยะทาง มาพิจารณาประกอบ ซึ่งปัจจัยด้านระยะทางถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการในการวิเคราะห์ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 3 ถึงแม้ว่าจะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) ต่ำเกินไปก็ตาม แต่ก็น่าจะเป็นตัวแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์มีผลกระทบต่อปริมาณเงินคงเหลือสาขาธนาคารฯ และ จะมีผลต่อการพิจารณากำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ

5. เพื่อให้งบการเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ทันสมัยอยู่เสมอ ธนาคารฯ อาจจะต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมการให้บริการของลูกค้าธนาคารฯ ในแต่ละช่วงเวลาของวัน เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการฝากถอนของลูกค้าธนาคารฯ เป็นอย่างไร และจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดวงเงินเก็บรักษาของสาขาตามระเบียบคำสั่งธนาคารฯ ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

6. จากการวิจัยได้นำเอา วิธีการพิจารณาการล้าของเวลา (Lag-time) มาพิจารณาข้อมูลของธนาคารฯ ด้วยวิธีดังกล่าวจะพิจารณาข้อมูลปัจจุบันโดยอาศัยข้อมูลในอดีตเป็นมูลฐาน พบว่าด้วยวิธีดังกล่าวสามารถทำให้ผลการวิเคราะห์ให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ (r^2) เพิ่มขึ้น ดังนั้นวิธีการนี้จึงเป็นวิธีที่สมควรนำมาใช้พิจารณาในกรณีธนาคารฯ จะใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

7. การนำข้อมูลในอดีตมาพิจารณารวมกันพบว่า ข้อมูลในอดีตของตัวแปรบางตัวมีผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจมีค่าสูงขึ้น ซึ่งข้อมูลของตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วย ปริมาณเงินสตรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนไตรมาสปัจจุบัน ปริมาณเงินรอนรับเฉลี่ยในไตรมาสก่อนไตรมาสปัจจุบัน ปริมาณเงินสจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนไตรมาสปัจจุบัน ปริมาณเงินรอนจ่ายเฉลี่ยในไตรมาสก่อนไตรมาสปัจจุบัน จำนวนบัญชีเคลื่อนไหวเฉลี่ยในไตรมาสก่อนไตรมาสปัจจุบัน ดังนั้นในการศึกษาต่อไปสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจจึงควรนำตัวแปรดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาประกอบแนวความคิดในการสร้างรูปแบบจำลอง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ดวงใจ วิสกุล, มารศรี ฟูลาชีวะ, สุภาพ เตชะรินทร์ และ สรชัย พิศาลบุตร
สถิติธุรกิจ พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2533
- นภพวรรณ ชารีฉัตร. การบริหารสินทรัพย์ พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : ห้าง
หุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, พ.ศ. 2530
- ประยูร จินดาประดิษฐ์. การธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานและการบัญชี
พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : บริษัท บพิช จำกัด, 2512.
- เมธี ดุลยจินดา. การบริหารธนาคารพาณิชย์ พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพ :
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2517.
- เริงชัย มะระกานนท์. การเงินและการธนาคารในประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2521.
- วารี พงษ์เวช. พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยว่าด้วยเศรษฐศาสตร์การธนาคาร
และธุรกิจ, พระนคร : โรงพิมพ์อักษร, พ.ศ. 2507
- วิจิต หล่อจิระชุนท์กุล, นิกร วัฒนพนม, สุจินต์ พงษ์ศักดิ์. สมบูรณวัลย์-
เหมศาสตร์ และ อัจฉราวรรณ ปีนสุภาวจนะ. เทคนิคการพยากรณ์
เชิงสถิติ พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์
พ.ศ. 2524
- อรุณี นรินทรกุล ณ อยุธยา. การบริหารธนาคารพาณิชย์ พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพมหานคร : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2525.
- อานวย ลียาทิพย์กุล. การธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานและเทคนิคบัญชี
พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พ.ศ. 2531.
- อมร รักษาสัตย์, ชัดติยา กรรณสูต. ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2508.

วิทยานิพนธ์

- นิพนธ์ ชีระเกษมกิจ. พฤติกรรมความต้องการถือสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการธนาคารและการเงิน, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พันทิวา เลียมจรัสกุล. การบริหารเงินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการธนาคารและการเงิน, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิวาพร เมตไตรพันธ์. นโยบายการดำรงสภาพคล่องของธนาคาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการธนาคารและการเงิน, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521
- สมทรง จิรพัฒน์กุล. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการธนาคารและการเงิน. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529

สัมภาษณ์

- ฉลวย ชาญวิจิตร. หัวหน้าฝ่ายกิจการสาขา 2 ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่. สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2536
- พัลลภ สิงห์ทอง. หัวหน้ากองสนับสนุนงานสาขา 1 ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่. สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2537

ภาษาอังกฤษ

Books

- Bocker, Marton. Financial reporting and business liquidity
- Frazer, William eshnasn. The Liquidity Structure Of Firms And Monetary Economics. 1924
- Haslem, John A. Commercial Bank Management : Text and Reading. 4th.ed.. New York . Reston Publishing Company, Inc., 1985.
- John C.G. boot and Edwin B. COX. Statistical Analysis For

Managerial Decision. second edition

John Callahan compton and Stephen B. compton. Successful Business Forecasting. first edition. United states of America , Tab books , 1990

John E. Ullmann. Quantitative Methods In Management. 1st edition, Singapore, Mcgraw-hill book company, 1987

Johnson, Frank P. and Johnson, Richard D. Commercial Bank Management. 4th. ed., New York : The Dryden Press 1985.

K.A. Yeomans. Applied Statistics , 1st ed..Great Britian : Western Printing Services Ltd, 1968.

Marrisan , George R. Liquidity preferences of commercial banks

Woodworth , George Walter. The management of cyclical liquidity of commercial banks. 1903

Hans-Paul Burkner. Savings Behavior And Savings Mobilization In Developing Countries, 1st ed., Studienverlag Brockmeyer, 1981.

Thesis

Chairin Weerastavanee. Commercial Bank Short-Run Liquidity Behavior And Adjustments To Monetary Policy Phases College of Business Administration, Georgia state University, 1989

Prasan Eoonserm. Liquidity and lending: the volume of bank credit in Thailand (1965 - 1970). BANGKOK, 1973

ภาคผนวก

รายชื่อสาขาของธนาคารออมสินที่นำมาพิจารณาศึกษา 120 สาขาแยกตามภาคออมสิน

<u>ภาค กทม.</u>	<u>ภาค 1</u>	<u>ภาค 2</u>
มหาดไทย	ประชาชื่น	สมุทรสงคราม
หัวลำโพง	ดอนเมือง	สมุทรสาคร
ห้วยขวาง	คลองจั่น	นครปฐม
ลาดพร้าว	รามคำแหง	ราชบุรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บางแค	บ้านโป่ง
ถนนเพชรบุรี	วัดไทร	เพชรบุรี
พระโขนง	ดาวคะนอง	ประจวบคีรีขันธ์
ราชประสงค์	พงษ์เพชร	กาญจนบุรี
ปากคลองตลาด	ลาดหลุมแก้ว	
	สนามจันทร์	
<u>ภาค 3</u>	<u>ภาค 4</u>	<u>ภาค 5</u>
สมุทรปราการ	นครสวรรค์	เชียงใหม่
ปู่เจ้าสมิงพราย	สุโขทัย	คยสุเทพ
ฉะเชิงเทรา	พิษณุโลก	ลำปาง
ปราจีนบุรี	ตาก	อุตรดิตถ์
นครนายก	กำแพงเพชร	แพร่
ชลบุรี	เพชรบูรณ์	น่าน
เมืองพืทยา	พิจิตร	เชียงใหม่
ระยอง	ชัยนาท	พะเยา
จันทบุรี	อุทัยธานี	จอมทอง
ตราด	นครไทย	แม่ฮ่องสอน
ปะตง	วังเหนือ	
มาบตาพุด		

ภาค 6

นครราชสีมา
 บักรงชัย
 อุบลราชธานี
 อำนาจเจริญ
 สุรินทร์
 ศรีสะเกษ
 บุรีรัมย์
 ลำปลายมาศ
 กันทรลักษณ์
 ขุนหาญ

ภาค 9

สงขลา
 หาดใหญ่
 ตรัง
 พัทลุง
 สตูล
 บัตตานี
 ยะลา
 เบตง
 นราธิวาส
 กระบี่
 สะบ้าย้อย
 ตันหยงมัส
 สุโหงบาดี

ภาค 7

ยโสธร
 ชัยภูมิ
 ขอนแก่น
 หนอง
 มหาสารคาม
 ร้อยเอ็ด
 กาฬสินธุ์
 เกษตรสมบูรณ์
 สมเด็จ

ภาค 10

พระนครศรีอยุธยา
 บางปะอิน
 สุพรรณบุรี
 อ่างทอง
 สระบุรี
 ลพบุรี
 รัตนบุรี
 สิงห์บุรี
 ท่าช้าง

ภาค 8

สุราษฎร์ธานี
 นครศรีธรรมราช
 ทุ่งสง
 สีชล
 ชุมพร
 หลังสวน
 ระนอง
 หิวงา
 ภูเก็ต
 พระแสง
 ปากน้ำชุมพร

ภาค 11

หนองคาย
 ศรีเชียงใหม่
 สกลนคร
 นครพนม
 ชาติพนม
 เลย
 อุดรธานี
 มุกดาหาร

ประวัติผู้เขียน

นายประเมษฐ์ บานรัต เป็นบุตรของนายมาโรนช บานรัต และนางเปรมวดี บานรัต เกิดเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 ที่บ้านตำบลเมืองเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี สาขาคณิตศาสตร์ จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปีการศึกษา 2531

20 พฤษภาคม 2531 เข้าทำงานที่บริษัท ฟ้าฟิลิปส์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัทฟิลิปส์อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ตำแหน่ง PROGRAMMER

1 มกราคม 2533 โอนย้ายไปทำงานในฝ่ายการตลาดของบริษัทฟิลิปส์อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด ในตำแหน่ง SALES EXECUTIVE รับผิดชอบในการดูแลลูกค้าในหน่วยรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่

16 มีนาคม 2535 เข้าทำงาน บริษัท DIGITAL EQUIPMENT (THAILAND) จำกัด ตำแหน่ง ASSISTANT ACCOUNT MANAGER รับผิดชอบในการดูแลลูกค้าธนาคารออมสิน